

EU I REGION

EU I CRNA GORA

Prof. dr Gordana Djurovic

Struktura prezentacije

1. Faze procesa evropskih integracija, EU I Region
2. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju EU i Crne Gore
 - 2.1. Priprema za pregovore: pregovarački tim i pregovaračka platforma
 - 2.2. Tok pregovora
 - 2.3. Koncesije i kvote
 - 2.4. Model »5+5«
 - 2.5. Mehanizam praćenja sprovođenja SSP
3. Kandidatura
4. Početak pristupnih pregovora
5. Status pregovora i sljedeće faze
6. Koristi I troškovi integracija
7. EU pravna tekovina

1. Faze procesa El Crne Gore

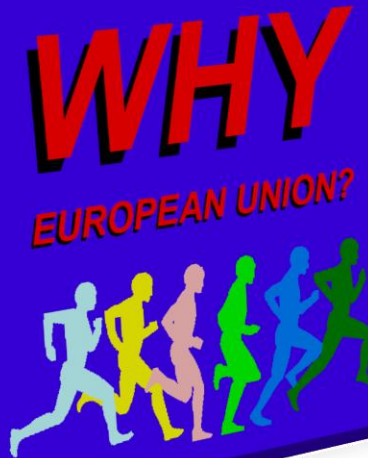
- **I faza - Evropska regionalna integracija EEZ sa SFRJ (1967-1991):** prvi odnosi SFRJ sa EEZ, 1967 Memorandum o odnosima, 1971 SFRJ je postala korisnik Opšte šeme preferencijala EEZ. Ova šema preferencijala se sastojala od kompletnog oslobađanja carina za industrijske proizvode i polufabrikate i djelimičnog oslobađanja za određene poljoprivredne proizvode (oko 310 tarifnih pozicija su u tom periodu bile pokrivene ovom šemom).
- **Prvi trgovinski sporazumi:** dva trgovinska aranžmana uslijedila su 1970. i 1973. godine, koji su predstavljali pravni okvir za jačanje ekonomske saradnje.
- **II faza obustave, blokade i sporog oporavka integracija (1991-2000)**
- **III faza predstavlja proces stabilizacije i pridruživanja:** u koji je kratko ušla SRJ, a od februara 2003. godine nastavila SCG (trogodišnja faza), te od juna 2006. Crna Gora, tako da ovu fazu možemo posmatrati u dva potperioda (do i nakon obnove crnogorske nezavisnosti).
- **IV faza - Pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji (2010 -**

EU i SFRJ/SRJ/SCG...

- **2.12.1967. Deklaracija o odnosima EEZ-SFRJ**
- **1970. i 1973. – prvi Trgovinski sporazumi SFRJ - EEZ** - SFRJ je postala korisnik **Opšte šeme preferencijala**, instrumenta trgovinske politike EEZ /carinske povlastice, preferencijali, EEZ daje prema zemlji korisnici preferencijala za različite robe/
- **2.april 1980. – Sporazum o saradnji SFRJ i EEZ** - regulacija robne razmjene, finansijske i industrijske saradnje, poljoprivrede, saobraćaja, turizma, naučno-tehničke saradnje, kao i saradnje u socijalnoj oblasti; predviđeno postepeno ukidanje carina i kvantitativnih ograničenja za određene robe u tri faze; osnovan je Mješoviti savjet za saradnju / pravo da donosi odluke obavezujuće za strane ugovornice/
- **1980 – Sporazum sa EZUČ** – saradnja u oblasti crne metalurgije
- **Prvi finansijski protokol 1982**, Drugi finansijski protokol 1988, Treći protokol o finansijskoj saradnji potpisan je 1991 i nije nikad stupio na snagu.
- 17.12.1990. potpisan je i **Okvirni sporazum PHARE između SFRJ i EC**
- SFRJ se početkom devedesetih snažno institucionalno i finansijski vezuje za EZ
- Odluka Savjeta EZ o **uvođenju sankcija SFRJ** usvojena je 8.11.1991.g., a odluka o jednostranom otkazu Sporazuma o saradnji 25.11.1991.
- 27.4.1992. proglašena je SRJ **Odluka o suspenziji sankcija EZ donijeta je 4.12.1995.g.**
- Juna 1996. prva posjeta Predsjednika EK Žaka Santera i predsjedavajućeg Savjeta ministara Lamberta Dinija SRJ.
- Maja 1995., Vlada SRJ usvaja prvi **Program rada na harmonizaciji jugoslovenskog pravnog sistema sa pravnim sistemom Unije**
- 10. juna 1999. osnovan **Pakt stabilnosti za jugoistočnu Evropu**
- **Juni 2000. Feira, Portugal, Savjet EC**, zemlje regiona dobijaju “**status potencijalnog kandidata**” (PSP – evropska perspektiva zemalja Zapadnog Balkana). Na predlog Francuske, najavljeno sazivanje velikog samita sa zemljama regiona, da bi se podstakao proces EI /**Zagreb**, 24. novembar 2000./
- **ATM** - Autonomne trgovinske povlastice EU prema zemljama zapadnog Balkana (**18.9.2000**) - preferencijalni tretman za izvoz najvećeg dijela industrijskih i poljoprivrednih proizvoda na tržište EU, bez carina (ne i za meso, ribu, vino, tekstil); produžavane svakih 5 godina (do 2006, do 2010, do 2015..)

Pogled na EU sa Balkana

- Magnetna privlačnost integracija ostaje, iako je znatno doba proširenja zamijenjeno pragmatičnim evrorealizmom
- Brzina pristupa je važna, ali je nivo spremnosti još važniji (i zemalja ZB i EU)

POLITIČKI

(Kopenhagen, 1993)

- Demokratija i vladavina prava
- Ljudska prava
- Manjine

EKONOMSKI

(Kopenhagen, 1993)

- Efikasna tržišna ekonomija
- Sposobnost suočavanja s pritiscima konkurencije koja dolazi sa EU tržišta

PRAVNI

(Kopenhagen, 1993)

- Sposobnost preuzimanja obaveza članstva

ADMINISTRATIVNI

(Madrid, 1995.)

- Prilagođavanje administrativnih struktura

REGION ZB (1997, 2006)

- Saradnja s MKSJ (ICTY)
- Povratak izbjeglica
- Zaštita manjina
- Sloboda medija
- Reforma pravosuđa
- Regionalna saradnja i razvoj dobrosusjedstva
- Kondicionalnost, konsolidacija, komunikacija,

“ENLARGEMENT +”

- Fokus na političke kriterijume, posebno nezavisnost pravosuđa, borbu protiv korupcije i org. Kriminala (RO, BG)
- Integracioni kapacitet Unije
- Apsorpcioni kapacitet zemlje kandidata da usvoji Acquis, pravila i standarde
- Kredibilitet procesa
- Početak pregovora sa poglavljima 23 & 24
- Mjeljivi rezultati sprovođenja

1. FUNKCIONALNA (EFIKASNA) TRŽIŠNA EKONOMIJA:

- ravnoteža između P i T uspostavljena kroz slobodnu tržišnu utakmicu različitih aktera;
- liberalizacija cijena i trgovine;
- ukidanje svih značajnijih barijera pristupu (kod osnivanja firmi) i izlasku sa tržišta (stečajni postupak);
- **pravni sistem** u svim oblastima privrednog života, uključujući i zaštitu prava intelektualnog svojstva, treba da bude uspostavljen, u skladu sa EU standardima;
- uspostavljene i **adekvatne institucije** koje će pratiti njihovo sprovođenje i komunicirati sa odgovarajućim institucijama EU i institucijama drugih MS u svim oblastima ekon. saradnje;
- **puna primjena i poštovanje propisa i ugovora u privredi;**
- **zaštita vlasničkih prava i ukidanje biznis barijera** koje onemogućavaju postojanje osnovnih tržišnih sloboda i slobodan protok svih faktora;
- uspostavljanje **makroekonomske stabilnosti, kontrola inflacije, održive javne finansije i ravnoteža platnog bilansa;**
- postojanje širokog **konsenzusa o osnovama ekonomske politike i dobrog upravljanja;** izgradnja **finansijskog sektora** na nivou da kanališe štednju prema produktivnim investicijama.

2. KAPACITET ZA SUOČAVANJE SA KONKURENTSKIM PRITISKOM I TRŽIŠNIM SNAGAMA KOJE DOLAZE SA EU TRŽ:

- postojanje funkcionalne tržišne ekonomije, sa zadovoljavanjućim nivoom makroek. stabilnosti, kako bi svi ekonomski akteri mogli donositi svoje odluke u **ambijentu stabilnosti i predvidljivosti;**
- dovoljan obim, po prihvatljivim troškovima, **ljudskog i fizičkog kapitala**, uključujući infrastrukturu, obrazovanje i istraživanje, kao i dalji razvoj ovih resursa;
- kreiranje adekvatnog i harmonizovanog **pravnog sistema**, kao i onog obima i kvaliteta vladinih **mjera EP**, koji će podsticati konkurentnost kompanija kroz trgovinsku politiku, politiku zaštite konkurencije, državnu pomoć, podršku MSP, itd.;
- adekvatan nivo i struktura **trgovinske integracije zemlje sa EU tržištem** treba da se ostvari prije pristupanja (i vrste roba i obim razmjene);
- usklađivanje **proporcije malih preduzeća** u ukupnoj strukturi kompanija u skladu sa mogućnostima ekonomskog razvoja zemlje i dostignutog nivoa integracije tržišta

FAZE PSP

I FAZA

- Država izražava zainteresovanost za uspostavljanje SSP sa EU
- Procjena opštih uslova unutar države (ekonomskih, socijalnih, pravnih i političkih), kao i priprema administrativnih struktura (stvaranje i jačanje nadležnih državnih institucija)
- SM EU usvaja “Studiju izvodljivosti”

II FAZA

- Otvaranje pregovora o SSP, njegovo postpisivanje i efikasno sprovođenje u planiranom ili kracem roku
- SSP je međunarodni ugovor između države potpisnice i EU koji uspostavlja **pravni okvir za uzajamnu saradnju i postepeno približavanje evropskim standardima**
- Proces ratifikacije SSP u 27 parlamenata zemalja EU
- **Privremeni sporazum o trgovinskim i sa njima povezanim pitanjima** između EU i države ZB (*Interim Agreement*). Osnovni cilj je obezbjeđenje zone slobodne trgovine.

STRUKTURA SSP

Struktura SSP zemalja regiona je gotovo identična sa tzv. Evropskim sporazumima koje su zaključivale zemlje petog proširenja - novina je glava III:

1. **Opšti principi;**
2. **Politički dijalog;**
3. **Regionalna saradnja;**
4. **Slobodno kretanje roba;**
5. **Kretanje radnika, poslovni nastan, pružanje usluga, kapital;**
6. **Harmonizacija prava;**
7. **Pravosuđe i unutrašnji poslovi;**
8. **Politike saradnje;**
9. **Finansijska saradnja;**
10. **Institucionalne, opšte i završne odredbe.**

FTA, politički dijalog, politike saradnje...

- Pored obaveza koje se odnose na kreiranje **zone slobodne trgovine**, druge ugovorne obaveze po osnovu SSP odnose se na:
- uspostavljanje političkog dijaloga između EU i zemlje potpisnice;
- razvoj demokratije, poštovanje ljudskih prava, vladavinu zakona i uspostavljanje slobodnog tržišta;
- kretanje radne snage, izjednačavanje statusa preduzeća iz EU koja se osnivaju u zemlji potpisnici, pitanja u vezi se pružanjem usluga;
- postepena harmonizacija nacionalnog zakonodavstva sa propisima EU, a naročito u oblastima relevantnim za uspostavljanje jedinstvenog tržišta (pravila koja se odnose na razvoj konkurencije, državnu pomoć, zaštitu prava intelektualne, komercijalne i industrijske svojine, javne nabavke, zaštitu potrošača, standarde i sl.);
- ekonomsku saradnju po najvažnijim sektorima; kulturnu saradnju;
- finansijsku saradnju (CARDS, kasnije IPA)

PROCES STABILIZACIJE I PRIDRUŽIVANJA /PSP/ – ZAPADNI BALKAN

FAZE PROCESA	HRVATSKA	MAKEDO NIJA	ALBANIJA	BiH	Kosovo*	SRBIJA	CRNA GORA
Dijalog zemlje sa EK: procjene stanja ek. pravnih i političkih kriterijuma, preporuke - Godišnji izvj.o PSP	Dijalog Radnih grupa od 02. 2000.	01.1998 - Sporazum o saradnji sa EU	11.2000,HLSG Upravna grupa na visokom nivou	KRG 1998 Smjernice za EU – «18 koraka» 2000	2009/SSP Track-mechanism	- KRG/ 6.2001-7.2002 (5 sast); - Unaprijedjeni stalni dijalog /EPD/ - redovni sastanci - Godišnji izvještaji o PSP /od 2002	
Studija izvodljivosti EK	24.5.'00.	16.6.'99.	/24.11.1999/ 6.6.'01.	18.11.'03.	10.10.'12	12. 04. 2005 /EK/	
EK usvaja direktivu o pregovorima i daje preporuku SM da pregovori počnu	19.07.2000.	8.09.1999.	28.11.2001.	14 uslova za start pregovora	22.4.2013	12.7.2005.	3.7.2006.
Savjet ministara (SM) usvaja direktivu o pregovorima	20.11.2000.	24.01.2000.	21.10.2002.	21.11.2005.	28.7.2013	3.10. 2005.	24.7.2006.
EK otpočinje pregovore	24.11.2000.	5.03.2000.	31.01.2003.	25. 11. 2005.	Oct 2013	/10.10.2005/ 7.11.2005	26.9 2006.
Parafiranje SSP	14.5.2001.	24.11.2000.	Februar 2006	4.12.2007	24.7.2014	7.11.2007	15.3.2007
POTPISIVANJE SSP I DEFINISANJE PLANA IMPLEMENTACIJE	29.10.2001. (6 godina)	9.04.2001. (10 godina)	12.6. 2006. (10 godina)	16.6.2008 (5 godina)	27.10.2015. (10 godina)	28.4.2008 (6 godina)	15.10.2007 (5 godina)
Na snazi Interim	1.03.2002.	1.06.2001.	1. 12. 2006	1. Jul 2008	1.1.2016.	*1.2.2009	1.1.2008.
Sprovođenje SSP	2003 - NPAA Nacionalni program za pridruživanje	2003 – NPAA za uskladj. zakonodavstv	5.7.2006 NP za sprovođ. SSP	AP za sprovođ. Privr.sporaz. /27.8.'08/	Nat. Strategy For EI till 2020	11.10.2008. NPI, godišnja revizija	NPI – 5.6. 2008 PPCG – od 2013
SSP na snazi	1.2.'05	1.4.'04	1.4.'09	1.6.2015,	1.4.2016.	1.9.2013.	1.5.2010.

Dinamika otvaranja tržišta i integracioni gep

Faze procesa stabilizacije I pridruživanja	Hrvatska	Sjeverna Makedonija	Albanija	BiH	Kosovo	Srbija	Crna Gora
OTVARANJE TRŽIŠTA	6 godina	10 godina	10 godina	5 godina	10 godina	6 godina	5 godina
	1.3.2008.	1.6.2011.	1.12.2016.	1.7.2013.	1.1.2016.	1.2.2015.	1.1.2013.
Stupanje SSP na snagu	1.2.'05	1.4.'04	1.4.'09	1.6.2015.	1.4.2016.	1.9.2013	1. 5. '10
SSP – plan perioda pune implementacije / <i>internal readiness</i> /	6 godina / Član 5, SSP	5+5 god. max / Član 5 SSP	5+5 god. max/ Član 5 SSP	6 god. / Član 8, SSP	10 godina	6 god. / Član 8 , SSP	5 god. / Član 8, SSP
	1.2.2011.	1.4.2014.	1.4.2019.	/	1.4.2016.	18.6.2019.	1.5.2015.
Integracioni gep (Tržište se otvara – a zemlja još uvijek nije “unutrašnje spremna” i nema pristupnog ugovora)	9.12.2011.	Gep počinje od 2014	Gep počinje od 2019	Početak gepa – nije definisan	Tek počinje otvaranje tržišta	Gep počinje od 2019	Gep počinje od 2015
	Nema gepa						
GLAVNI IZAZOVI	Postpristupni apsorpcioni kapacitet za strukturne fondove	Pitanje imena, Grčka, Ali i pitanje identiteta, jezika i istorije sa BG, politička kriza	Politički kriterijum	Funkcionalna država	Svi kriterijumi, AP o normalizaciji odnosa sa Srbijom	AP o normalizaciji odnosa sa Kosovom	23&24, Administrativni kapaciteti

Challenges / Izazovi

Godina	"C" PRINCIPI STRATEGIJE PROŠIRENJA EU PREMA ZEMLJAMA ASPIRANTIMA ZA ČLANSTVO
2005	CONDITIONALITY - KONDICIONALNOST – uslovljenost ispunjavanjem kriterijuma
	CONSOLIDATION – KONSOLIDACIJA - stalna posvećenost Unije procesu evropskih integracija odnosno politici proširenja
	COMMUNICATION – KOMUNIKACIJA - komunikacija unutar zemlje koja pregovara članstvo , komunikacija sa EU institucijama i DČ
2009	CREDIBILITY – KREDIBILITET - čuvati kredibilitet procesa EU integracija (preuzete obaveze se moraju izvršavati, kako bi se sačuvalo obostrano povjerenje zemalja kandidata i EU, ali i građana)
2010, 2011,	CRISIS – KRIZA - prilagoditi se pristupanju u uslovima krize, rano uključivanje u mehanizam novog ekonomskog upravljanja (kontrola budžetskog deficita i nivoa javnog duga)
2012	CHAPTERS 23 & 24 – New negotiating roles – Poglavlja 23 i 24, nova pravila pregovora
2013	CONCRETE RESULTS – KONKRETNI REZULTATI – prezentirati konkretne rezultate, mjerljive rezultate progressa, za sve kriterijume pristupanja ("track record")
2014	COMMON PRIORITIES ("FUNDAMENTALS FIRST!") – vraćanje zajedničkim prioritetima, prvo ključne mjere, tj. tri stuba politike proširenja: Vladavina prava, Ekonomsko upravljanje i Reforma javne uprave
	CHANGES IN MENTALITY – promjene i samog mentaliteta i nekih praksi, kroz integraciju
2015	COMPETITIVENESS – konkurentnost ekonomije, kao pretpostavka ekonomske integracije
	COMMON VALUES – zajedničke evropske vrijednosti i solidarnost Evrope – zajednički odgovor na izazove migrantske krize, terorizma i sl.
2016	CAPACITIES TO ABSORB EU STANDARDS IN ALL AREAS OF POLICIES – Kapacitet usvajanja EU standarda u svim oblastima politika je neophodan
2017	COMMON ECONOMIC ZONE – Zajednička ekonomska zona regiona – prije članstva, zemlje moraju biti više posvećene i obavezane na ukidanje barijera regionalnoj trgovini, investicijama i biznisu, što je više moguće (Više nego CEFTA 2006, ali ipak isti nivo integracija - zona slobodne trgovine)
2018	CREDIBLE ENLARGEMENT STRATEGY - Kredibilna, vjerodostojna perspektiva proširenja na ZB i pojačano angazovanje EU na ZB
2019	CREDIBLE EUROPEAN PERSPECTIVE - kredibilna evropska perspektiva, Candidates to deliver genuine and sustainable results in key issues - obezbijediti istinske i odzivne rezultate u ključnim oblastima vladavine prava
2020	CREDIBLE EU PERSPECTIVE FOR THE WB - Kredibilna EU perspektiva za Zapadni balkan /nova metodologija/
	COMMON REGIONAL MARKET - Zajedničko regionalno tržište (Sofija, 10.11.2020.) - regionalni trgovinski prostor, investicioni prostor, digitalni prostor i industrijski i inovacioni prostor;

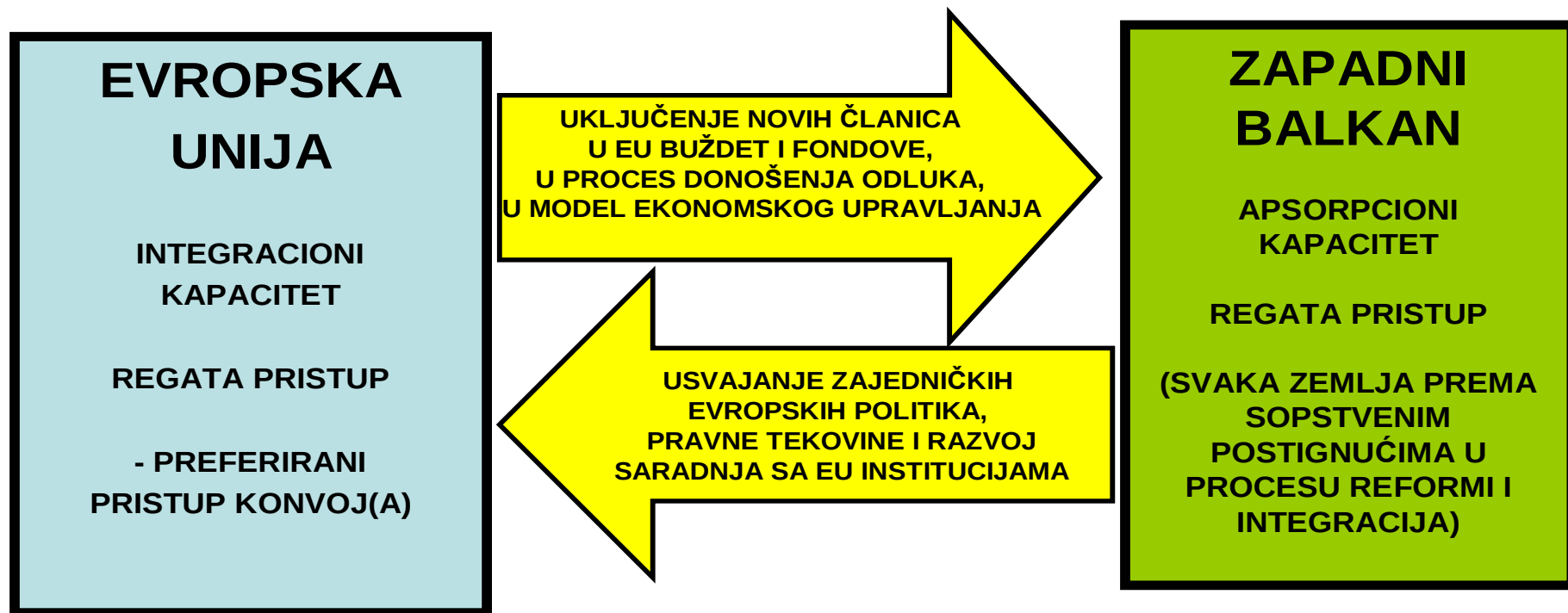
EU integration dynamic of the WB6

EI PHASES	CANDIDATE COUNTRIES WITH OPEN ACCESSION		CANDIDATE COUNTREIS		POTENTIAL CANDIDATES	
	MONTENEGRO	SERBIA	NORTH MACEDONIA	ALBANIA	BH	KOSOVO*
SAA Signing	15.10.'07.	28.4.'08.	9.4.'01.	12.6. '06.	15.6.'08.	27.10.'15.
SAA Market opening	in 2012	in 2014	in 2011	in 2016	in 2013	(in 2026)
SAA Entry into force	1. 5. '10.	1.9.'13.	1.4.'04 .	1.4.'09.	1.6.'15.	1.4.'16.
Submit application	15.12.'08.	19.12.'09.	22.3.'04.	28.4.'09.	15.2.'16.	
Candidate country	17.12.'10.	1.3.'12.	9.12.'05.	27.6.'14.	29.5.'19. Opinion with 14 priorities	
Accession negotiation (to be) opened	29.6.'12.	21.1.'14.	June '18, Oct.'18, Oct. '19, political decision on 26 March 2020			
Chatpers opened /tempor. closed	33 / 3	18 / 2				
MAIN CHALLENGES	RULE OF LAW (Judicial reform, Fight against corruption and org. crime, Human rights)					
	ECONOMIC GOVERNANCE AND COMPETITIVENESS (through ERPs)					
	PUBLIC ADMINISTRATION REFORM (PAR and PFM)					
	LEVEL OF UTILIZATION OF THE PRE-ACESSION ASSISTANCE					

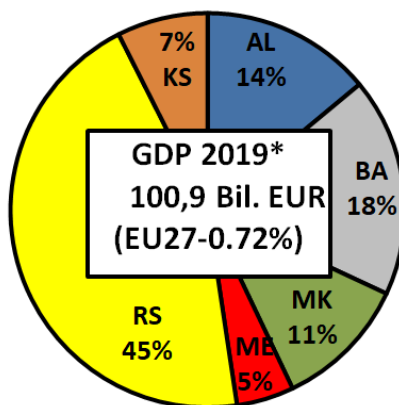
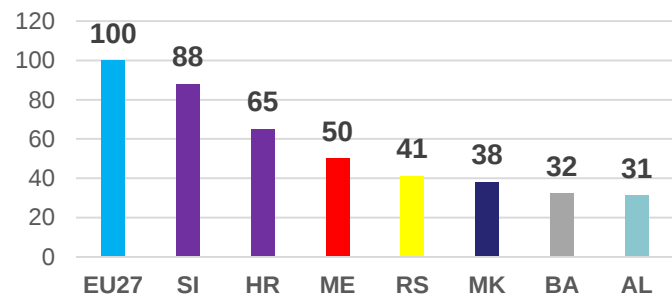
Giving / receiving?

EVROPSKE INTEGRACIJE KAO DVOSMJERAN PROCES

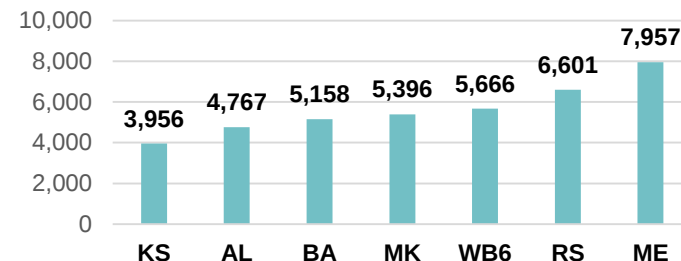

Konsolidacija	Kondicionalnost	Komunikacija	Kredibilitet	Kvantifikacija rezultata
---------------	-----------------	--------------	--------------	--------------------------

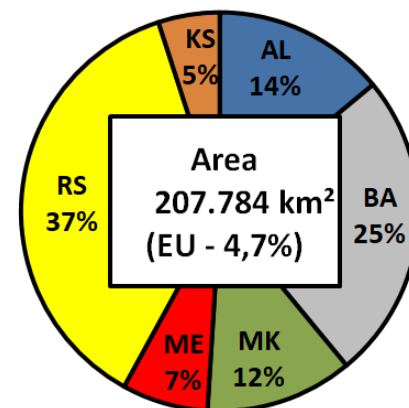
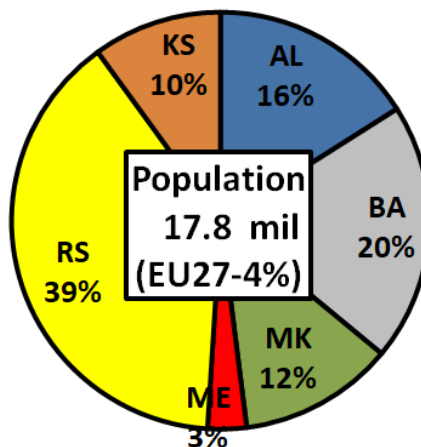
GDP/pc PPS, 2019, EUROSTAT

GDP/pc in EUR, 2019, EUROSTAT

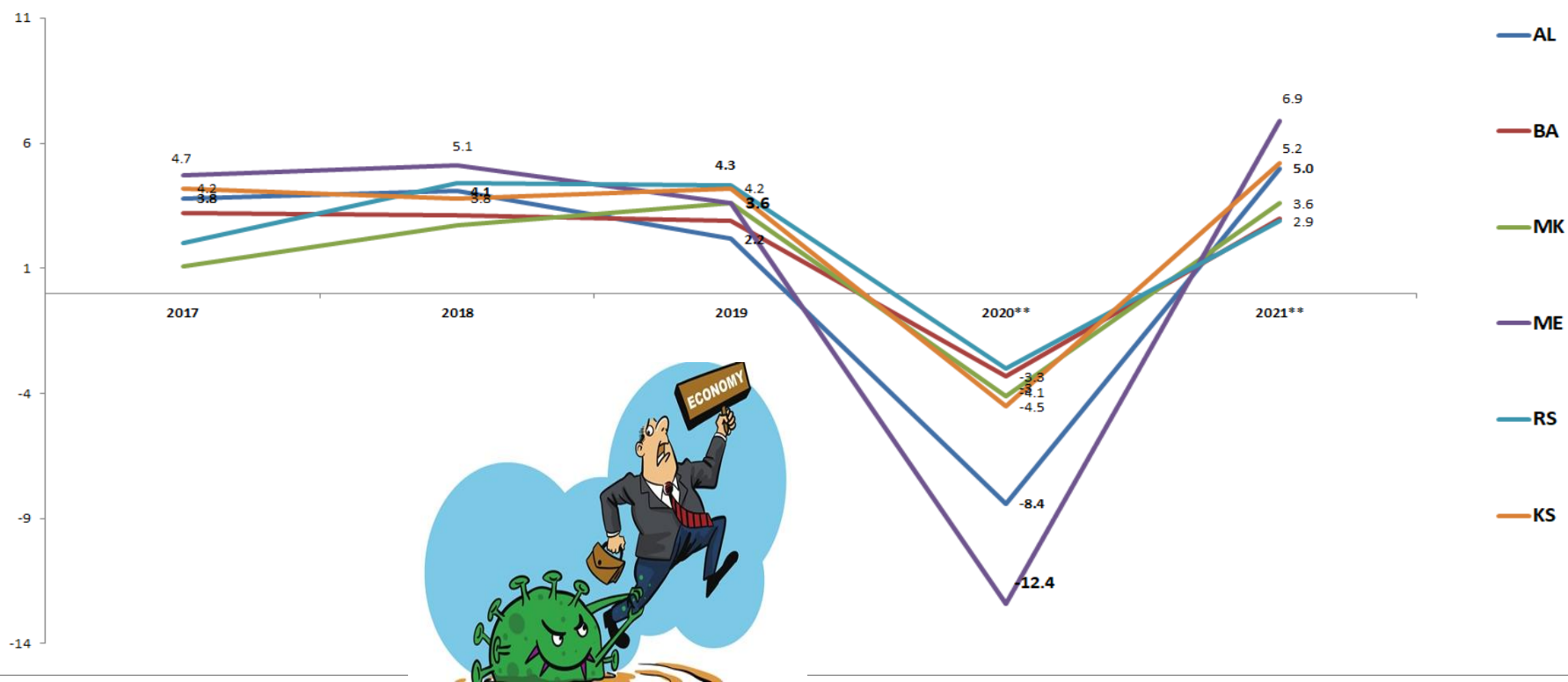

WB6 / EU27

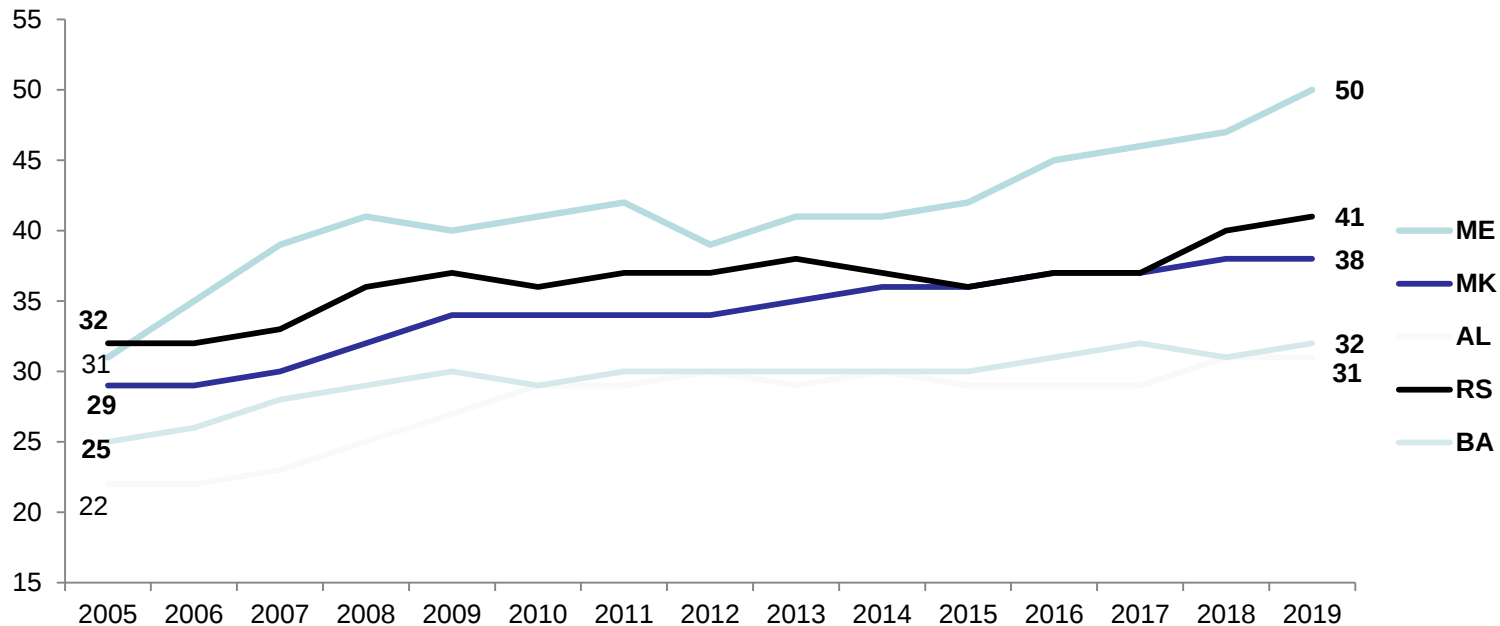
WB region represents 4.7% of the EU territory, 4% of population of EU27 and 0.72% of EU27 GDP in 2019.

WB	GDP - Real growth rate projection				Projection of selected indicators for 2020 (World Bank)					EUROSTAT	
	ERP	World Bank, 7/10/ 2020		Ministry of finance July 2020	Unemploy- ment rate (ILO)	Fiscal balance (% of GDP)	Public debt, PPG (% of GDP)	net FDI inflows as % GDP	CAD as % of GDP	GDP/pc, €, 2019*	GDP/pc PPP, 2019, EU=100
		2020	2021								
AL	2.2	-8.4	5	-4.8	12.8	-5.4	75.8	6.7	-12	4,781	31
BA	3.5	-3.2	3	-2.3	18.4	-3.7	37.4	2.6	-4.8	5,168	32
KS*	4.4	-4.5	5.2	-	25.7('19)	-6.3	23.1	2.9	-7.2	3,943	-
ME	3.4	-12.4	6.9	-6.8	18.2	-7.1	86.9	3	-17	7,888	50
MK	3.8	-4.1	3.6	-3.4	20	-4.7	55.7	1.4	-3.3	5,460	38
RS	4	-3	2.9	-1.8	13.9	-7.3	63.9	4.8	-7	6,593	41

Economic convergence of WB

GDP/pc PPS (EU=100) 2005-2019

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ME	31	35	39	41	40	41	42	39	41	41	42	45	46	47	50
MK	29	29	30	32	34	34	34	34	35	36	36	37	37	38	38
AL	22	22	23	25	27	29	29	30	29	30	29	29	29	31	31
RS	32	32	33	36	37	36	37	37	38	37	36	37	37	40	41
BA	25	26	28	29	30	29	30	30	30	30	30	31	32	31	32

2. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju EU i Crne Gore

I	Opšti principi	VI	Harmonizacija prava
II	Politički dijalog	VII	Pravosuđe i unutrašnji poslovi
III	Regionalna saradnja	VIII	Politike saradnje
IV	Slobodno kretanje roba	IX	Finansijska saradnja
V	Kretanje radnika, poslovni nastan, pružanje usluga, kapital	X	Institucionalne, opšte i završne odredbe

Crnogorski SSP potpisan je u Luksemburgu 15. oktobra 2012. godine, a stupio je na snagu 1. maja 2010. godine.

Trgovinski dio sporazuma počeo se primjenjivati od januara 2008. godine. 19

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore i EU

- Studija izvodljivosti EK – 12.4.2005.
- Pregovaračka direktiva EU – 12.7.2005.
- Pregovaračka platforma CG, pregovarački tim, septembar 2005.g.
- Početak pregovora 10.10.2005. godine (u okviru SCG)
- Poslije 21. 05.2006. – nastavak pregovora EU i Crne Gore kao nezavisne države
- Redovno izvještavanje o pregovorima – Vlada, ka javnosti, ka parlamentu
- Parafiranje SSP – 15.3.2007.
- Potpisivanje SSP – 15.10.2007. Luksemburg

Struktura ispregovaranog SSP CG i EU

PREAMBULA

- I OPŠTI PRINCIPI (čl. 2-9);
- II POLITIČKI DIJALOG (čl. 10-13);
- III REGIONALNA SARADNJA (čl. 14-17);
- IV SLOBODAN PROTOK ROBA (čl. 18);
Poglavlje I: Industrijski proizvodi (čl. 19-23);
Poglavlje II: Poljoprivreda i ribarstvo (čl. 24-33);
Poglavlje III: Zajedničke odredbe (čl. 34-48);
- V PROTOK LJUDI, OSNIVANJE, PRUŽANJE USLUGA, KAPITAL;
Poglavlje I: Kretanje radnika (čl. 59-51);
Poglavlje II: Osnivanje privrednih društava (čl. 52-58);
Poglavlje III: Pružanje usluga (čl. 59-61);
Poglavlje IV: Tekuća plaćanja i protok kapitala (čl. 62-64);
Poglavlje V: Opšte odredbe (čl. 65-71);
- VI USKLAĐIVANJE ZAKONODAVSTVA, SPROVOĐENJE ZAKONA I PRAVILA O KONKURENCIJI (čl. 72-79);
- VII PRAVDA, SLOBODA I BEZBJEDNOST (čl. 80-87);
- VIII POLITIKE SARADNJE (čl. 88-114);
- IX FINANSIJSKA SARADNJA (čl. 115-118);
- X INSTITUCIONALNE, OPŠTE I ZAVRŠNE ODREDBE (119-139);
Zajednička deklaracija o članu 75 (intelektualna svojina);
Deklaracija o 57. članku Ugovora (čl. 125 i čl. 127 Ugovora o EU);

ANEKSI

- I Crnogorske carinske koncesije za industrijske proizvode iz EU (čl. 21) – Ia i Ib
- II Definicija proizvoda od mlade govedine - „baby beef“ proizvoda (čl. 26)
- III Crnogorske carinske koncesije za primarne poljoprivredne proizvode iz EU (čl. 27) – IIIa, III b i IIIc
- IV Koncesije EU za riblje proizvode iz Crne Gore (čl. 29)
- V Crnogorske koncesije za riblje proizvode iz EU (čl. 30)
- VI Finansijske usluge (definicije) (čl. 52)
- VII Intelektualna, industrijska i komercijalna prava svojine (čl. 75)

PROTOKOLI

- 1. Trgovina prerađenim poljoprivrednim proizvodima (čl. 25)
- 2. O uzajamnim preferencijalnim koncesijama za određena vina, uzajamnom priznavanju, zaštiti i kontroli naziva vina, alkoholnih pića i aromatizovanih vina (čl. 28)
- 3. Definicija pojma „proizvodi sa porijeklom“ i metode administrativne saradnje (čl. 44)
- 4. Kopneni transport (čl. 61)
- 5. Državna pomoć u industriji čelika (čl. 73)
- 6. Uzajamna administrativna pomoć u carinskim pitanjima (čl. 99)
- 7. Mehanizmi za rješavanje sporova (čl. 130)
- 8. Opšti principi za učešće Crne Gore u programima Zajednice (čl. 132)

Dinamika otvaranja tržišta industrijskih proizvoda

INDUSTRIJSKI PROIZVODI	Lista I	Lista II		Lista III	
Industrija – koja obuhvata glave carinske tarife od 25 do 97 (6.905 pozicija, tj. roba , što čini 67,5% ukupnog broja roba u Carinskoj tarifi CG, kojih je bilo 10.229 u završnoj godini pregovaranja SSP-a)	Proizvodi koje CG ne proizvodi i/ili nijesu osjetljivi	Osjetljivi ne-poljoprivredni proizvodi (industrijski proizvodi)		Više osjetljivi ne-poljoprivredni proizvodi	
	6.632 proizvoda (96% ukupne industrijske tarife)	33 proizvoda, što čini 0,5% ukupnog broja ind. proizvoda		237 proizvoda, što čini 3,5% ukupnog broja ind. proizvoda	
		Dinamika smanjenja	Prosječna carina	Dinamika smanjenja	Prosječna carina
Početno stanje (2007)		100%	4%	100%	10,67%
Prva godina primjene Privremenog sporazuma (2008)	Potpuna liberalizacija u trgovini sa EU nakon stupanja Privremenog sporazuma	80%	3,2%	85%	9,07%
Druga godina (2009)		50%	2,0%	70%	7,47%
Treća godina (2010)		25%	1%	55%	5,87%
Četvrta godina (2011)		0%	0%	40%	4,27%
Peta godina (2012)		0%	0%	20%	2,13%
Šesta godina (2013)		0%	0%	0%	0%

Koncesije u industriji

- **LISTA 1 – (6.632 – 96%)** proizvodi za koje će se tržište liberalizovati **odmah** nakon potpisivanja Sporazuma, odnosno nakon stupanja na snagu Privremenog sporazuma (Interim Agreement), što se ostvarilo usaglašavanjem crnogorske carinske tarife u decembru 2006.godine sa evropskom (HS 2007);
- **LISTA 2 (ANEKS IA SSP) – (36 – 0,5%) MANJE OSJETLJIVI INDUSTRIJSKI PROIZVODI** – postepeno snižavanje carinskih stopa u naredne **tri godine** (prvo na nivo od 80%, zatim 50% i nakon toga 25%; 1.januara treće godine nakon stupanja na snagu Privremenog sporazuma, uvozne carine za i za ovu kategoriju industrijskih proizvoda će biti **ukinute**; (33 tarifne stavke – mermer i ukrasni kamen, drvni proizvodi, dijelovi obuće, proizvodi od aluminijuma, rashladni uređaji i neki industrijski proizvodi koji se ne proizvode u CG, ali su značajan budžetski prihod po osnovu carina, npr. mobilni telefoni, putnička vozila, rashladni uređaji i sl.). Carinska tarifa za ove robe je bila 7% i niža.
- **LISTA 3 (ANEKS IB SSP) – (237 – 3,4%) VIŠE OSJETLJIVI INDUSTRIJSKI PROIZVODI** – postepeno snižavanje carinskih stopa u narednih **pet godina** (237 tarifnih stavki, agroindustrija, drvoprerađivačarstvo, koža i obuća, proizvodi od kamena, papirna industrija, neki proizvodi od aluminijuma, tekstilna industrija i metaloprerađivačarstvo).

Dinamika otvaranja tržišta poljoprivrednih proizvoda

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI	Lista I	Lista II	Lista III
Poljoprivreda Glave carinske tarife 1-24 (3.324 pozicije, 32,5% ukupnog broja roba u Carinskoj tarifi CG, kojih je bilo 10.229 u završnoj godini pregovaranja SSP-a	Proizvodi koje CG ne proizvodi i nijesu osjetljivi	Osjetljivi polj. proizvodi	Izuzetno osjetljivi proizvodi
	2.281 proizvod (68,6% ukupne poljoprivredne carinske tarife)	593 + 98 prerađevina (691 proizvod, 20,8% tarife poljoprivrednih)	342 + 11 poljopr. prerađevina (352 proizvoda, 10,6% tarife poljoprivrednih proizvoda)
Prva godina primjene Privremenog	Potpuna liberalizacija u trgovini sa EU nakon stupanja Privremenog sporazuma	80%	90%
Druga godina (2009)		60%	80%
Treća godina (2010)		40%	70%
Četvrta godina (2011)		20%	60%
Peta godina (2012)		0%	50%

Osnovni i preradjeni poljoprivredni proizvodi

LISTA 1 – proizvodi za koje će se tržište liberalizovati **odmah** nakon potpisivanja Sporazuma, odnosno nakon stupanja na snagu Privremenog sporazuma (Interim Agreement), jer CG nema interes da štiti carinskom zaštitom one sektore gdje nema proizvodnje; proizvodi iz ove kategorije su navedeni u **Aneksu IIIa i Protokolu 1 -aneks I**;

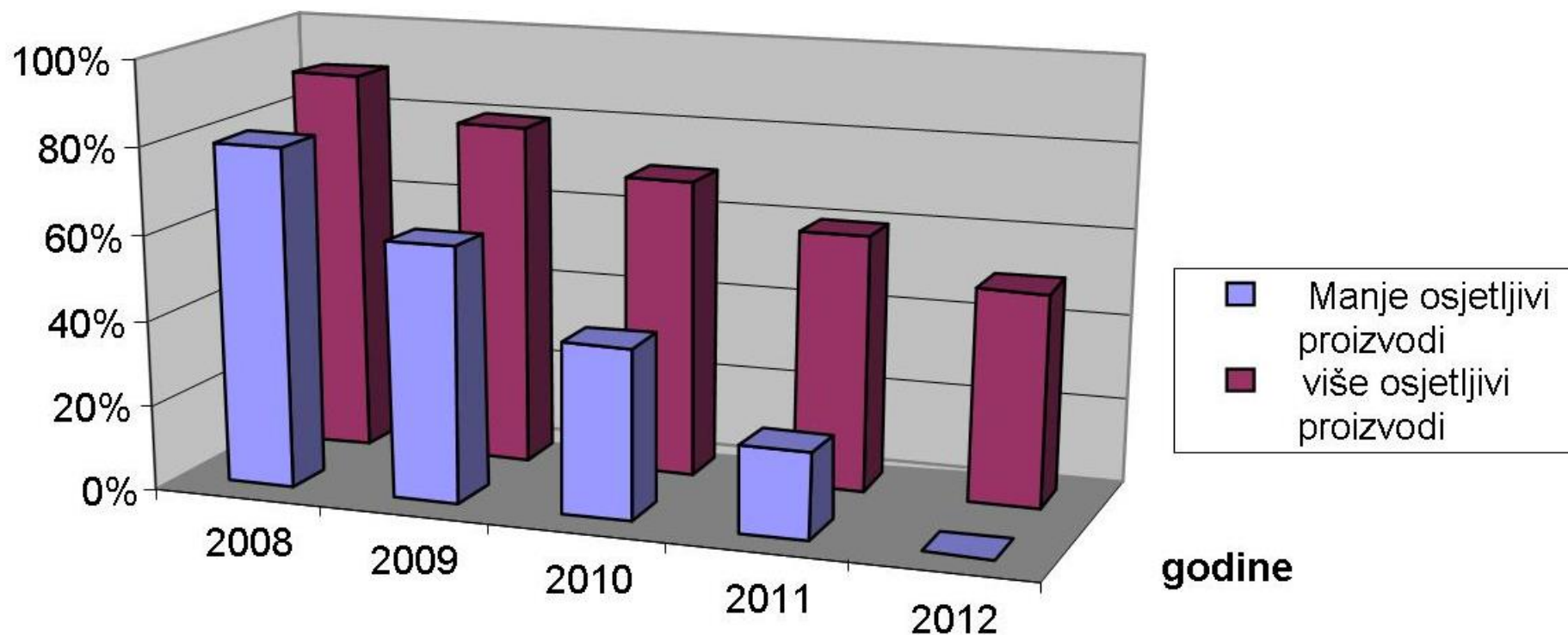
LISTA 2 – osjetljivi proizvodi - proizvodi za koje će se carinska zaštita progresivno eliminisati (smanjivati za po 20% godišnje) u narednih pet godina od stupanja na snagu privremenog sporazuma (2008-2012). **Od osnovnih poljoprivrednih proizvoda (Aneks IIIb)** na ovoj listi su: životinje za klanje (goveda, svinje i živina), svinjsko meso i masnoće, ostale partije živinskog mesa, surutka, jaja, ukrasno bilje i sadnice poljoprivrednog i šumskog bilja, od povrća: luk, šargarepa, mahunasto povrće, pečurke, od voća: smokve, agrumi, kupine, zatim kafa, pšenično brašno, prerađevine od voća i povrća, neka alkoholna pića, duvan. **Od prerađevina (Protokol 1 - aneks II, integralna tabela)** na ovoj listi su: konditorski proizvodi, neke vrste bezalkoholnih i alkoholnih pića, pivo, duvanski proizvodi.

LISTA 3 – najosjetljiviji poljoprivredni proizvodi - za koje će se u roku od narednih **pet godina** carinska zaštita smanjiti **do 50% postojećeg nivoa** do 2012.godine, tj. 10% godišnje u narednih 5 godina (koja pored *ad valorem* carinskih stopa uključuje i specifične stope - ranije prelevmani i sezonsku zaštitu), i na nivou od 50% carinske zaštite će ostati carina za ove proizvode sve do potpunog integrisanja na EU tržište, tj. do punopravnog članstva Crne Gore u EU.

• **LISTA 3 SADRŽI:**

- **Osnovni poljoprivredni proizvodi (Aneks III c):** jagnjad za klanje, meso goveda svih kategorija, meso ovaca i koza svih kategorija, meso živine, soljeni i dimljeni proizvodi, mlijeko, pavlaka, jogurt, maslac i sir, med, krompir, paradajz, kupusnjače, krastavci, paprika i spanać, mandarine, grožđe, dinje i lubenice, jabuke, kruške, trešnje, višnje, kajsije, breskve, šljive, jagode, maline i kivi, maslinovo ulje i sve prerađevine o mesa.
- **Prerađeni poljoprivredni proizvodi (Protokol 1, Aneks II, integralna tabela)** : mliječni namazi i prirodna i mineralna voda.

Postepena liberalizacija osjetljivih i djelimična liberalizacija izuzetno osjetljivih poljoprivrednih proizvoda u crnogorskom SSP-u

KVOTE ZA VINO

- Na pregovorima je utvrđena i **kvota za vino (Protokol 2)**. Od strane Komisije je predložena kvota za bescarinski izvoz crnogorskog vina u iznosu od **16.000 hl** godišnje (tadašnji izvoz bio oko 3.000 hl), čime je omogućena asimetričnost u korist Crne Gore. Takođe, crnogorski pregovarački tim je ispregovarao znatno nižu kvotu za uvoz vina iz EU-25, koja iznosi 1500 hl prve godine nakon potpisivanja SSP-a, uz godišnje povećanje od 500 hl do maksimalno **3.500 hl**. Protokol 2 sadrži u Dodatku I listu svih zaštićenih naziva kvalitetnih (i stonih) vina u određenim regijama zemalja EU, koja imaju geografsku oznaku porijekla zaštićenu.
- Dodatna obaveza crnogorske delegacije je bila da se dostavi crnogorski predlog za **zaštićene geografske oznake porijekla** i da definiše Predlog zakona o vinu (regioni, sorte, geografske oznake i ostali bitni elementi za SSP). Regije iz kojih potiču kvalitetna vina u Crnoj Gori, a koje su se našle u ovom Dodatku su:
- **CRNOGORSKO PRIMORJE** (podregije: Boko-kotorska, Budvansko-barska, Ulcinjska i Grahovsko-nudolska) i
- **CRNOGORSKI BASEN SKADARSKOG JEZERA** (podregije: Podgorička₂₇ Crmnička, Riječka, Bjelopavlička i Katunska).

RIBE I RIBLJI PRIZVODI

- Vezano za utvrđivanje simetričnih **kvota za riblje proizvode (Aneksi IV i V)**, inicijalni obim kvote za izvoz konzervirane sardine sa 20 na 200 tona po stopi od 6% i inćuna sa 10 t na 200 t po stopi od 12,5%, uz mogućnost da se količina ove dvije vrste ribljih proizvoda nakon četvrte godine važenja SSP-a poveća na 250t, odnosno ukupno 500t (ukoliko u prethodnoj godini iskoristimo min 80% prethodno utvrdjene kvote). Stope za riblje proizvode biće snižene postepeno do 2012.godine na nivo 70% MFN.
- Utvrdjene su i **kvote za izvoz ribe** iz Crne Gore u EU na nivou od 20 t po stopi od 0% za: pastrmku, šarana, oradu i brancin (trout, carp, sea bream, sea bass; sardines, anchovies);

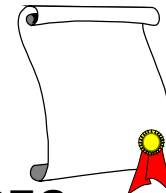
MLADA GOVEDINA

- Što se tiče **kvote za mladu govedinu (Aneks II)**, predstavnici EK su uvažili izložene argumente pregovaračkog tima i predložili kvotu za izvoz mlade junetine od **800t godišnje**, iako Crna Gora trenutno uopšte nije izvozila ovu kategoriju mesa u zemlje EU.
- bilo je potrebno ispuniti uslova za dobijanje tzv. izvoznog broja koji uključuje provjeru ispunjenosti EU standarda u našim klanicama i tehnološkim linijama).
- Prve **izvozne brojeve** crnogorske kompanije dobile su 2017. godine!
- U mesnoj industriji (Goranović, NK, Mesopromet, BP i Gradina Company, RO),
- ribarstvu (Rozafa doo, PG, Montefish, TV i Trio Mare, BR) i proizvodnji jaja i proizvoda od jaja (Rebra Commerce, HN, Ako Set, NK).

SPROVOĐENJE SSP – model “5 + 5”

U crnogorskom Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa EU dogovoreni su slijedeći rokovi:

- a) **TRANZICIONI PERIOD OD 5 GODINA** koji se odnosi na maksimalni vremenski period za postepeno otvaranje tržišta i uspostavljanje zone slobodne trgovine između Evropske unije i Crne Gore (2008-2012) , kao i
- b) **IMPLEMENTACIONI PERIOD OD 5 GODINA** koji se odnosi na punu implementaciju odredbi svih članova Sporazuma, nakon pune ratifikacije SSP u svih 27 Parlamenata država članica EU .
- Pošto je SSP stupio na snagu 1. maja 2010.godine, po procjeni EK, Crna Gora bi trebala da u potpunosti ispuni obaveze iz SSP **do maja 2015.godine.**
- U tom smislu, 2015.godina je u 2010.godini procijenjena od strane crnogorski institucija kao godina „**unutrašnje spremnosti za članstvo** Crne Gore u Uniji“.

ČLAN 72 SSP

UGOVORNE STRANE POTVRĐUJU VAŽNOST USKLAĐIVANJA POSTOJEĆEG ZAKONODAVSTVA U CRNOJ GORI SA ZAKONODAVSTVOM ZAJEDNICE, KAO I NJEGOVOG EFIKASNOG SPROVOĐENJA. CRNA GORA ĆE NASTOJATI DA OSIGURA **POSTEPENO USKLAĐIVANJE SVOJIH POSTOJEĆIH ZAKONA I BUDUĆEG ZAKONODAVSTVA S PRAVNIM PROPISIMA ZAJEDNICE** (ACQUIS. CRNA GORA ĆE OSIGURATI ADEKVATNU IMPLEMENTACIJU I SPROVOĐENJE POSTOJEĆEG I BUDUĆEG ZAKONODAVSTVA.

USKLAĐIVANJE ĆE ZAPOČETI DANOM POTPISIVANJA SPORAZUMA I POSTEPENO ĆE SE PROŠIRIVATI NA SVE ELEMENTE ACQUIS-A ZAJEDNICE IZ OVOG SPORAZUMA DO KRAJA TRANZICIONOG PERIODA UTVRĐENOG ČLANOM 8 OVOG SPORAZUMA (5 GODINA).

USKLAĐIVANJE ĆE, U RANOJ FAZI, BITI FOKUSIRANO NA OSNOVNE ELEMENTE ACQUIS-A KOJI SE ODOSE NA **UNUTRAŠNJE TRŽIŠTE**, UKLJUČUJUĆI ZAKONODAVSTVO U OBLASTI **FINANSIJA, PRAVOSUĐA, SLOBODE I BEZBJEDNOSTI**, KAO I NA DRUGE OBLASTI TRGOVINE. U KASNIJOJ FAZI, CRNA GORA ĆE SE FOKUSIRATI NA OSTALE DJELOVE ACQUIS-A.

USKLAĐIVANJE ĆE SE SPROVODITI NA OSNOVU PROGRAMA O KOJEM ĆE SE DOGOVORITI EVROPSKA KOMISIJA I CRNA GORA.

CRNA GORA ĆE U DOGOVORU S EVROPSKOM KOMISIJOM DEFINISATI **MODALITETE ZA PRAĆENJE SPROVOĐENJA USKLAĐIVANJA ZAKONODAVSTVA** I RADNJI KOJE TREBA PREDUZIMATI U VEZI S NJEGOVIM SPROVOĐENJEM.

INSTITUCIONALNI MEHANIZAM ZA PRAĆENJE SPROVOĐENJA SSP-a

EFIKASNOST

Krenimo !

INTERNA SPREMNOST
ZA ČLANSTVO...

EVOLUTIVNOST

CG

SSP sprovođenje (5)
1.5.2010.-1.5.2015.

2007
- USTAV
- SSP

2009 -2010
- SSP ratifikacija
- Vizna liberalizacija
- KANDIDATURA

2006
OBNOVA NEZAVISNOSTI
(trasiranje EI puta)

2008 – Privremeni sporazum
- NPI 2008 - 2012
- Zahtjev za članstvo u EU

2011 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21...
Odluka, datum - 29.6.2012 – pristupni pregovori..

Potencijalni kandidat, kandidat, pregovori...

- Potpisivanje SSP - 15. oktobar 2007. Luksemburg
- Privremeni sporazum stupa na snagu - 1. januar 2008. (SSP na snazi d 1.5.2010.)
- Podnošenje zahtjeva za članstvo u EU – 15. decembar 2008.
- Odluka Savjeta EU o početku postupka za dobijanje pozitivnog mišljenja „Avis“- a, 23. april 2009.
- EK šalje **UPITNIK** - 22. jula 2009.godine (EK potroši 2-3 mjeseca za pripremu upitnika).
- **Priprema odgovora od strane Crne Gore.** Vrijeme za pripremu odgovora zavisi od prethodne pripremljenosti države, ali je svakoj državi do sada za kvalitetne i jasne odgovore trebalo najmanje **4 mjeseca** (uključujući i prevod na engleski jezik). **Odgovori** na 2178 pitanja predati su 9 decembra 2009.godine.
- **Zatim država potencijalni kandidat odgovara na dodatna pitanja.** Za dodatne odgovore i prevod na engleski jezik je potrebno minimum **4 nedjelje**. Dodatna pitanja (673) su stigla 1. marta 2010.godine, a na njih je **odgovoreno** do 12. aprila 2010.godine. Ukupno **2.851 pitanje**. Odgovori su pripremljeni na oko 6.000 strana, kog su pratile i 11.000 strana različitih aneksa (zakoni, strategije) – ukupno oko 17.000 strana teksta (www.upitnik.gov.me) U međuvremenu, Crnu Goru su posjetili eksperti u **10 misija** i analizirali kapacitete naših institucija na terenu.
- **Evropska komisija nakon dobijanja ispunjenog upitnika počinje sa radom na mišljenju - „AVIS“-u.** Komisija za vrijeme pripreme mišljenja šalje dodatna pitanja i traži dodatna objašnjenja. Nakon sprovedenog projekta Upitnik, posjete ekspertskih misija, svih sastanaka odbora za praćenje implementacije SSP, Evropskoj komisiji treba najmanje **4-6 radnih mjeseci** za pripremu mišljenja.
- **Evropska komisija priprema (pozitivno) MIŠLJENJE – 9. novembar 2010.godine**, i šalje ga, preko Savjeta ministara (GAC), prema Savjetu EU.
- **Savjet (ministara) EU** takođe razmatra mišljenje EK i preporučuje Evropskom savjetu da podrži odluku o dodjeljivanju statusa kandidata.
- Na osnovu pozitivnog mišljenja – Avis-a, **Savjet odlučuje o tome da CG dobije STATUS KANDIDATA**, tj. da postane kandidat za članstvo u EU. **17. decembra 2010. godine.**
- 9.12.2011. Savjet donosi **USLOVNU ODLUKU O OTPOČINJANJU PRISTUPNIH PREGOVORA** sa CG u junu 2012
- 26.6.2012. Savjet usvaja odluku, koji 29.6.2012. potvrđuje Evropski savjet – o početku pristupnih pregovora sa CG
- **Prva MVK 29.6.2012**

Uslovna politička odluka o početku pristupnih pregovora

- Savjet EU, **9. decembra 2011. godine**, donio je uslovnu odluku da se počnu pristupni pregovori sa Crnom Gorom, uz uslov da:
- Crna Gora ostvari **dodatni progres u reformama i procesu sprovođenja zakona**, posebno u oblastima osnovnih prava i pravosudne reforme, kao i u oblasti pravde slobode i bezbjednosti;
- da o ostvarenom progresu EK pripremi **(proljećni) izvještaj** i da ga nakon toga razmotri Savjet (ministara) i donese odluku o tome da li je Crna Gora zaista spremna da počne pristupne pregovore u junu 2012. godine;
- da u međuvremenu EK bez odlaganja počne pripremu **Zajedničkog pregovaračkog okvira** država članica za buduće pristupne pregovore sa Crnom Gorom;
- da istovremeno Crna Gora pripremi svoj **pregovarački tim i pregovarački okvir**;
- da **multilateralni/eksplanatorni skrining** počne bez odlaganja već u prvoj polovini 2012. godine, prije formiranja Međuvladine konferencije (koja je planirana za jun 2012. godine);
- Crna Gora je, na prijedlog EK, prihvatila da **prvo počne pregovore u poglavljima 23** (Pravosuđe i osnovna prava) i **poglavljju 24** (Pravda, sloboda i bezbjednost).

NEGOTIATING POSITIONS are official documents whereby Montenegro has committed itself to adopt and implement the acquis. They comprise:

- **an introductory part** with a summary of the negotiating position: Montenegro's requests for transitional periods, the situation regarding a particular chapter at the time of preparation of the negotiating position, the degree of harmonisation with the acquis and assessment of the institutional capacity for implementation of the harmonised legislation;
- **a justification**, which provides a more detailed description of the situation regarding a particular chapter and the existing legislation, outlines the process of harmonisation with the acquis, provides a detailed justification of any requests for transitional periods and derogations and defines the institutional framework for implementing the harmonised legislation; and
 - **annexes** (if required – timetables, analyses, additional information).
- **Transitional periods (for C27..)**
 - are requested by candidate-countries for harmonisation with the acquis after the anticipated accession date
 - have to be clearly defined in terms of goals and time
 - must be convincing and well grounded, and
 - can also be requested by the EU.
- **Derogations** are requested by candidate-countries seeking a permanent derogation from the acquis, and are granted only in exceptional cases **(for use of EURO..C17)**
- If the European Union institutions require any additional information concerning the submitted negotiating positions, Montenegro prepares **additional clarifications**.

Otvaranje pristupnih pregovora sa EU: jubilarna markica i logo pristupnih pregovora

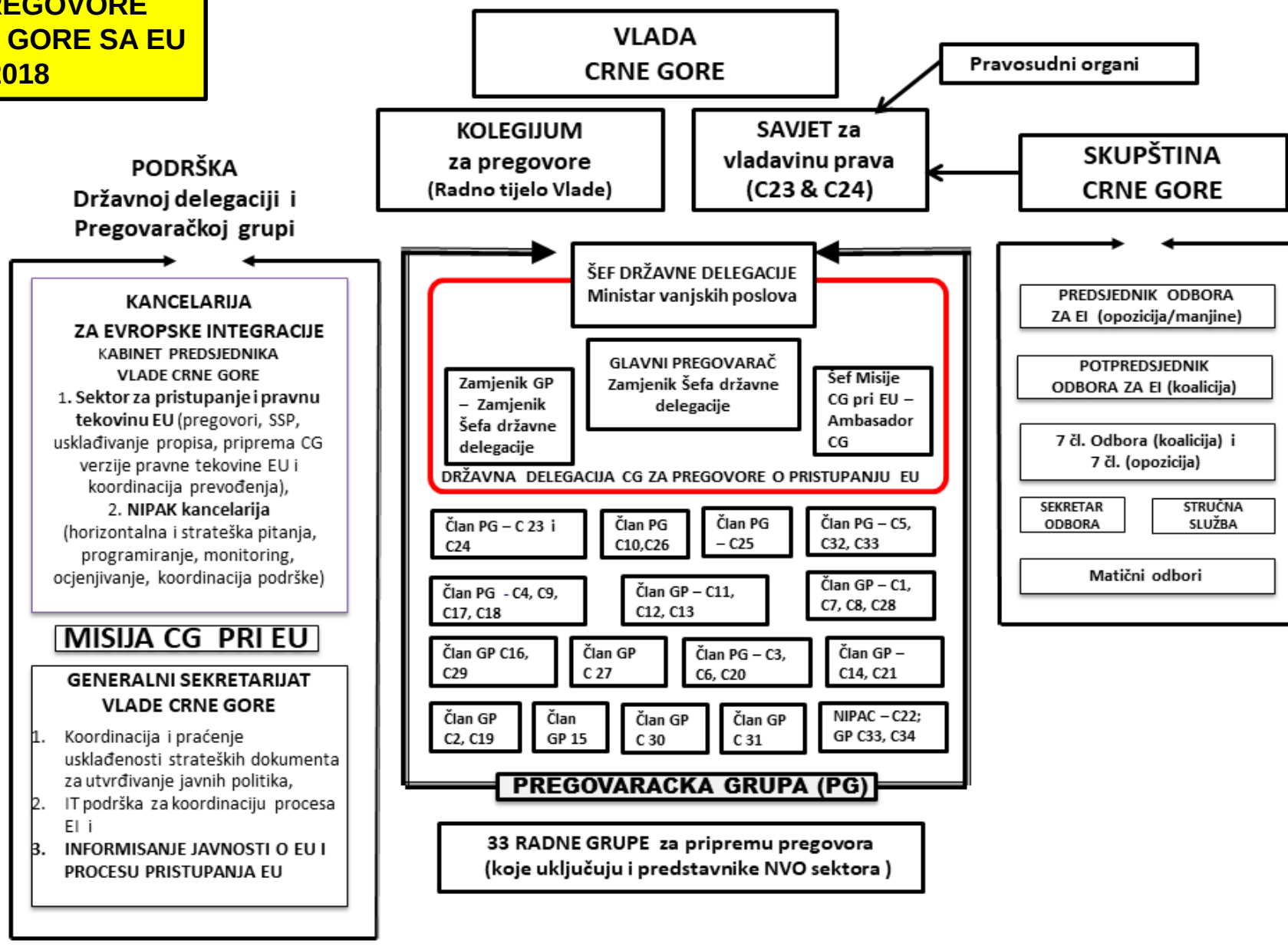
Otvaranje pristupnih
pregovora
29. jun 2012

Logo pristupnih pregovora
9. maj 2012. godine

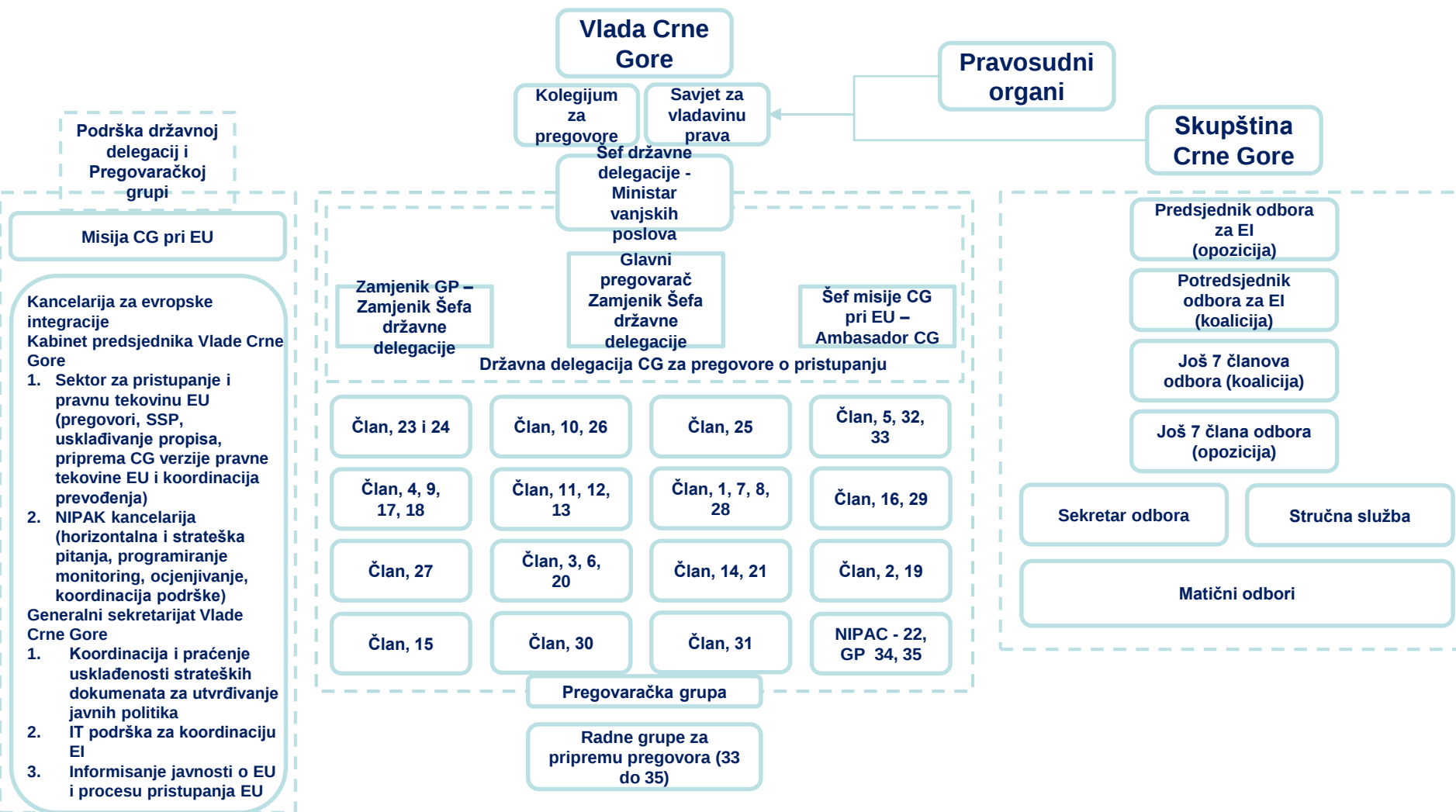

STRUKTURA ZA PREGOVORE CRNE GORE SA EU MAJ 2018

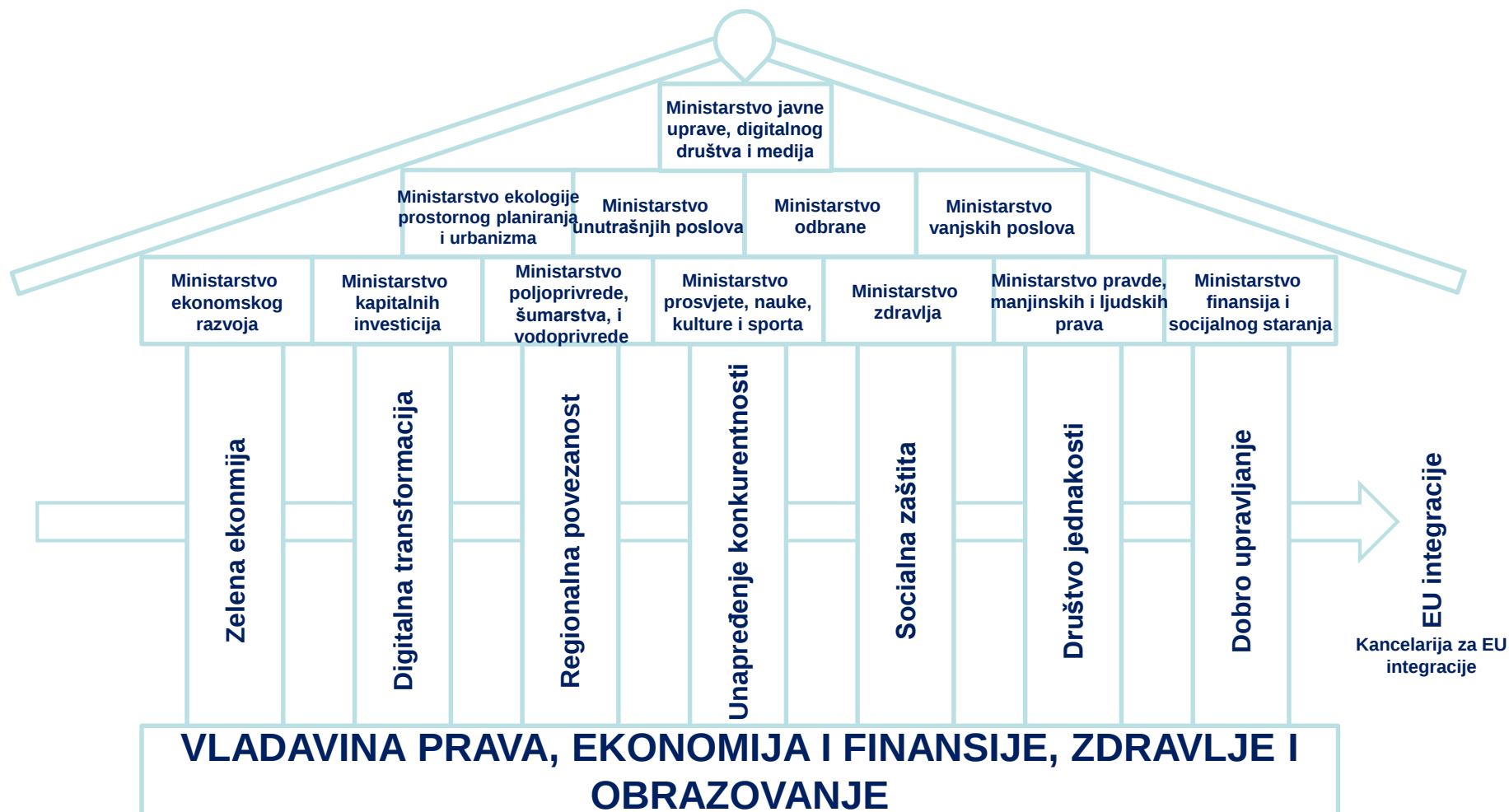

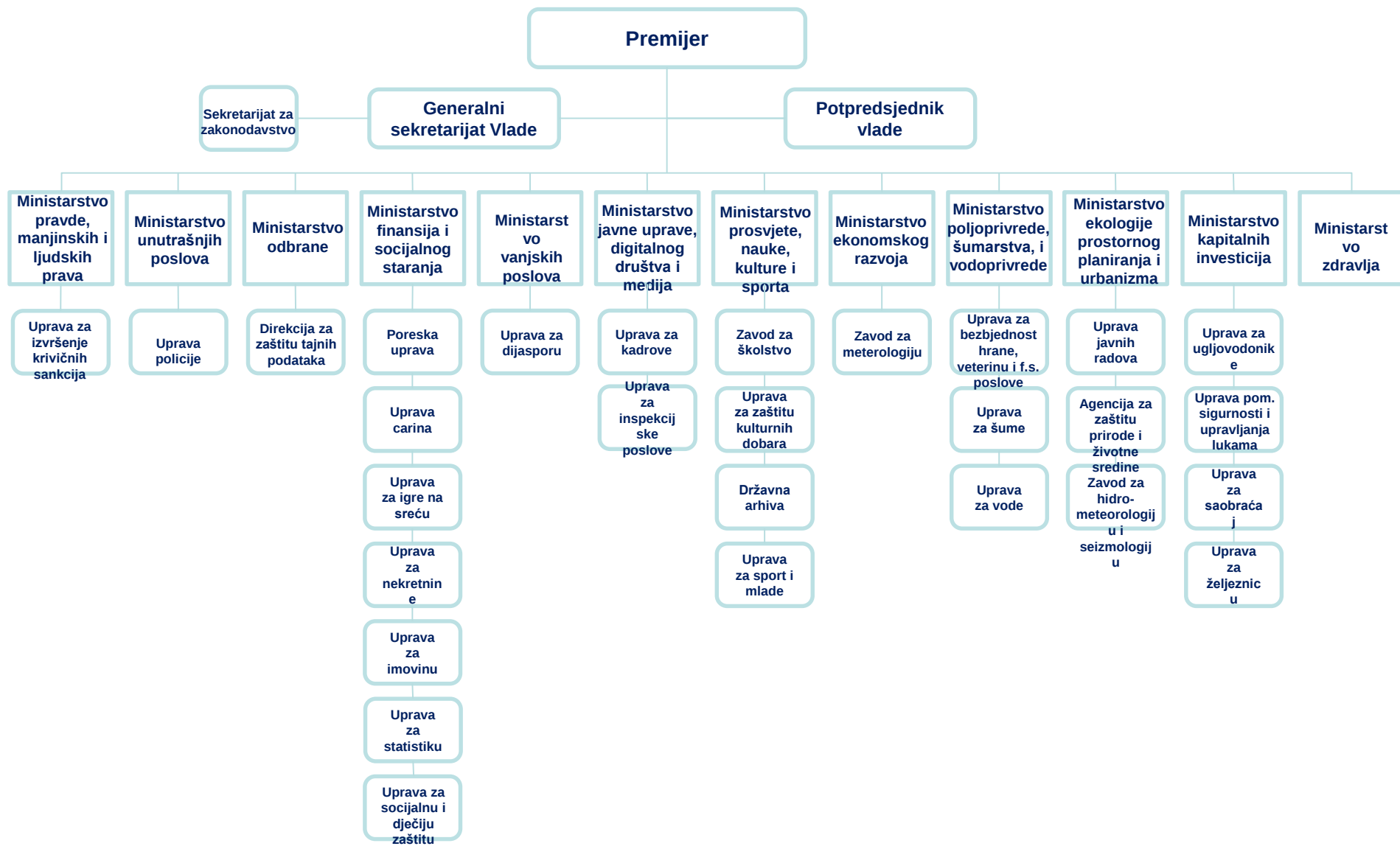
Pregovaračku strukturu Crne Gore za pregovore sa EU čine:

- **Kolegijum** za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji;
- **Državna delegacija** Crne Gore za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji;
- **Savjet za vladavinu prava** (Savjet);
- **Pregovaračka grupa** za vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji;
- **Radne grupe** za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji po pojedinim poglavljima pregovora – pravne tekovine EU;
- **Kancelarija glavnog pregovarača** za vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji i
- **Sekretarijat** Pregovaračke grupe.

Struktura za pregovore Crne Gore sa Evropskom unijom (jul 2018)

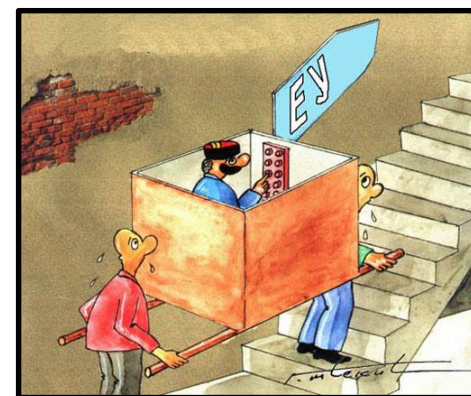

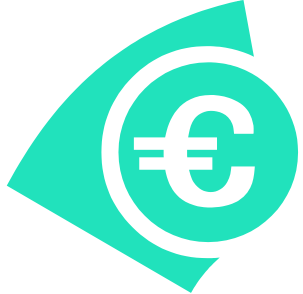

Zajednički pregovarački okvir EU...

Pregovori o pristupanju
Crne Gore u EU
MVK 29.6.2012.

- **Politika uslovljenosti:** Crna Gora treba da preuzme aktivnosti kako bi se riješili svi **granični sporovi** shodno principima mirnog poravnanja sporova, a u skladu sa Poveljom UN i UN konvencijom o zakonu na moru, uključujući i, ako je neophodno, obavezujuću nadležnost Međunarodnog suda pravde
- **Politika uslovljenosti u vezi sa SSP-om i Mišljenjem EK:** Ispunjavanje obaveza po SSP-u, kao i progres ostvaren u oblastima u kojima su prisutne slabosti (oblasti identifikovane u sedam političkih prioriteta) veoma su važni za normalan tog pregovaranja

...Poglavlje 17 otvoriti kasnije...

- **Euro:** Činjenica da Crna Gora koristi euro kao jedino zakonsko sredstvo plaćanja, i da je, stoga, bez standardnih instrumenata monetarne politike, čini da je fiskalna politika ostavljena kao glavni instrument (tačka 15).
- Upotreba eura u Crnoj Gori, kao odluka crnogorskih vlasti u izuzetnim okolnostima, potpuno je različita od članstva u Eurozoni.
- To pitanje biće razmotreno tokom pregovora.
- **Crna Gora će učestvovati u EMU kroz pristupanje kao DRŽAVA ČLANICA SA DEROGACIJOM (IZUZEĆEM) i pridružiće se eurozoni slijedeći odluku Savjeta u vezi sa tim,** kao rezultat ocjene ispunjenosti neophodnih uslova. Preostala pravna tekovina u ovoj oblasti u potpunosti će se primjenjivati od dana pristupanja.
- Izvedeno, može se zaključiti da ovo pitanje ostaje i dalje osjetljivo za države članice i da **poglavlje 17- ekonomska i monetarna politika, nije na listi prioriteta za rano otvaranje u pregovorima.**

III. THE LONGEST PROCEDURE (OPENING AND CLOSING BENCHMARKS FOR THE NEGOTIATIONS ON A SPECIFIC CHAPTER, AND INTERIM BENCHMARKS):

Explanatory screening **March 2012** → Bilateral screening → The EC prepares a **SCREENING REPORT** and recommends **OPENING BENCHMARKS FOR THE CHAPTER (ACTION PLANS)** to the Council → The EC performs monitoring, and when the Candidate Country meets the requirements, it drafts **THE OPENING BENCHMARK ASSESSMENT REPORT – OBAR** and submits it to the Council (*početak avgusta 2013*)

↓
The Council notes that the Opening Benchmarks have been met and invites the Candidate Country to submit its **NEGOTIATING POSITION** (*oktobar 2013*)

↓
The Candidate Country submits it and the EC prepares a **Draft EU Common Position** on the basis of the above Negotiating Position and recommends **the interim benchmarks** → The Council adopts the **EU COMMON POSITION AND **INTERIM BENCHMARKS**** and convenes an Intergovernmental Conference (*18. decembar 2013*)

↓
Chapter is opened and interim benchmarks are taken note of at the Intergovernmental Conference → To be followed by the holding of Negotiating Conferences and **technical consultations with the Mission (JLS sub-committee, 6 month reporting, per-view missions, composite report for progress report in July...)**

↓
The EC monitors the development and when **interim benchmarks are fulfilled**, it recommends the Council to invite the Candidate Country to submit an **INTERIM NEGOTIATING POSITION**

↓
The Council endorses the EC recommendation and invites the Candidate Country to submit its **Interim Negotiating Position**

↓
On the basis of which the EC draws up an **INTERIM DRAFT EU COMMON POSITION** and recommends **CLOSING BENCHMARKS** → The Council agrees

↓
The EC performs monitoring, and when it assesses that the Closing Benchmarks have been fulfilled, it draws up and submits to the Council a **DRAFT FINAL EU COMMON POSITION** and recommends temporary closure

↓
The Council agrees and convenes the Intergovernmental Conference

↓
The Intergovernmental Conference (temporarily) closes the chapter

↓
The EC performs monitoring and submits **semi-annual reports to the Council**

↓
Just before accession, the EC submits its **FINAL REPORT on Accession Negotiations**

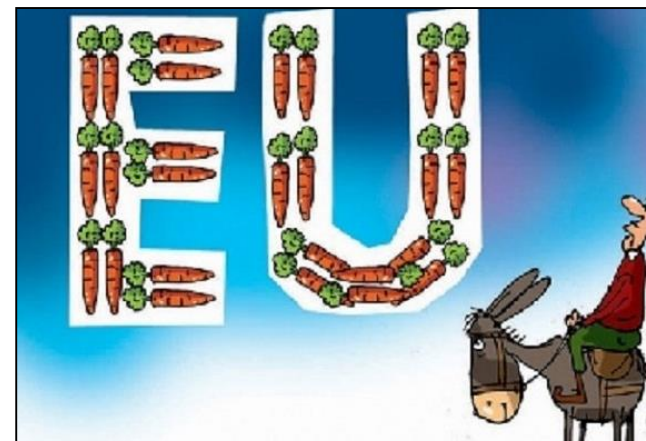
NEW RULES

...Suspendivna klauzula

- **Suspendivna klauzula:** U slučaju ozbiljnih i upornih kršenja **vrijednosti na kojima počiva Unija**, EK će, na sopstvenu inicijativu ili na zahtjev treće strane (države članice) preporučiti suspendiju pregovora i predložiti uslove za eventualno nastavljnje.
- Savjet će odlučiti kvalifikovanim većinom o takvoj preporuci, da li da suspenduje pregovore i kako da ih ponovo nastavi, nakon što čuje argumente Crne Gore.
- Države članice će učestvovati na Međuvladinoj konferenciji u skladu sa odlukom Savjeta, bez prejudiciranja opšteg zahtjeva za jednoglasnošću

Pregovaračka pozicija CG

- EU članstvo kao ključni spoljnopolitički prioritet
- Posvećenost rješavanju bilateralnih graničnih sporova
- Usklađivanje politika i sporazuma (koordinacija spoljne politike)
- Prihvatanje novih pravila pregovora za C23 & C24
- Euro, CG svjesna da će pristupanje EA uslijediti nakon pristupanja EU
- Jačanje konkurentnosti CG ekonomije
- Zajedničko tržište i 4 ekonomske slobode – postepeno uklanjanje svih barijera
- Jačanje administrativnih kapaciteta...
- CG treba da bude ravnopravna država članica EU jednom kad pristupi
- **Službeni jezik** – upotreba crnogorskog kao službenog jezika unutar institucija EU – doprinos obogaćivanju kulturne raznolikosti Unije
- Prelazna razdoblja gdje bude potrebno
- Posebno zahtjevna pitanja, po ocjeni CG biće:
 - 23 & 24
 - Poljoprivreda i ruralni razvoj; ribarstvo;
 - Zaštita životne sredine; Energetika; Transport;
 - Regionalna politika;
 - Industrija (njeno osavremenjivanje i restrukturiranje);

Proces donošenja pregovaračkih dokumenata

RADNA GRUPA

Izrađuje nacrt dokumenta, uz koordinaciju podoblasti

PREGOVARAČKA GRUPA

Ekspertski nivo, razmatra nacrt, daje sugestije za unapređenje (može vratiti na doradu), i konačno usvaja dokument

KOLEGIJUM ZA PREGOVORE

Politički nivo, PV, svi PPV, MEP koji je po f-ji glavni pregovarač

ODBOR ZA EVROPSKE INTEGRACIJE, politički nivo, predsjedava opozicija, razmatra nacrt dokumenta, daje sugestije na unapređenje, može tražiti pojašnjenje, ali ne može zaustaviti proces donošenja pregovaračkih dokumenata

VLADA CRNE GORE, razmatra i usvaja

Tok pregovora (1)

- Pregovori o pristupanju su pregovori o uslovima pod kojim država kandidat pristupa Evropskoj uniji i njenim osnivačkim ugovorima, a koji se nakon završetka pregovora utvrđuju međunarodnim ugovorom između država članica Evropske unije i države kandidata, tzv. Ugovorom o pristupanju.

Tok pregovora (2)

- Proces analitičkog pregleda zakonodavstva (eksplanatorni, tj. multilateralni, te bilateralni skrining)
- Podnijeti izvještaji EK, koje je usvojila Radna grupa za proširenje, pa Savjet
- Održava se prva međuvladina konferencija na kojoj se otvaraju pregovori – 29.6.2012.
- Slijede naredne međuvaldine konferencije (MVK) na kojima se otvaraju i zatvaraju pregovaračka poglavlja

- Za svako pregovaračko poglavlje **Radna grupa za proširenje** (COELA) raspravlja o Izvještaju EK o analitičkoj ocjeni usklađenosti Crne Gore u konkretnoj oblasti; a **Savjet konačno odlučuje** o spremnosti za otvaranje odgovarajućeg poglavlja i eventualnim mjerilima za njegovo otvaranje;
- Ako su postavljena **mjerila za otvaranje**, Crna Gora ih ispunjava, EK ocjenjuje, a Savjet EU potvrđuje;
- Vlada Crne Gore priprema **pregovaračku poziciju**, dostavlja je Skupštinskom Odboru za evropske integracije na mišljenje, konačno utvrđuje i dostavlja Komisiji;
- Komisija izrađuje **Nacrt pregovaračke pozicije EU**, ispred država članica, što koordinira Generalni direktorat za susjedsku politiku i pregovore o proširenju; Radna grupa za proširenje Savjeta raspravlja o Nacrtu pregovaračke pozicije, što zatim ide na Komitet stalnih predstavnika (Coreper II*), dok konačno Savjet usvaja **Zajedničku pregovaračku poziciju EU** za otvaranje poglavlja na Međuvladinoj konferenciji;
- Poglavlja se otvara na Međuvladinoj konferenciji (MVK);
- Ako su postavljena **mjerila za zatvaranje**, Crna Gora ih ispunjava, Komisija ih ocjenjuje, a Savjet potvrđuje;
- Privremeno zatvaranje poglavlja na MVK; Neophodno je zatvoriti sva poglavlja, gdje se poglavlja 23 i 24, zajedno sa poglavljima 34 i 35 – zatvaraju na kraju pregovora;

• *Komitet stalnih predstavnika Vlada država članica EU.

- **Postizanje spremnosti za preuzimanje obaveza iz članstva** (ocjena)
- **Finalni pregovori o finansijskom aranžmanu** („finansijska koverta” za Crnu Goru – određivanje maksimalnog nivoa prenosa iz strukturnih fondova EU i dinamika pristupa, dogovoreni finansijski paket za direktna plaćanja, ruralni razvoj, privremeni finansijski instrumenti)
- **Definisanje pozicije CGu institucijama EU i finansijske obaveze CG** (nacionalna kontribucija, upisani kapital za EIB, razvojna pomoć, itd.);
- **Definisanje obaveza koje zemlja mora da ostvari tokom procesa ratifikacije ugovora;**
- **Potpisivanje Ugovora o pristupanju** (Acession Treaty), država kandidat postaje „zemlja pristupnica” (Acceding Country);
- Nakon potpisivanja Ugovora o pristupanju država počinje učestvovati u radu tijela Savjeta EU i Evropskog parlamenta - kao aktivni posmatrač;
- **Ratifikacija Ugovora o pristupanju u Skupštini Crne Gore** (ili drugi oblik potvrđivanja Ugovora o pristupanju, npr. referendum, ako tako odluči Skupština)
- **Saglasnost Evropskog parlamenta, podnošenje instrumenata o ratifikaciji od strane nacionalnih parlamenata država članica EU o Ugovoru o pristupanju Crne Gore u EU**
- **Odluka Savjeta EU o članstvu Crne Gore u EU (jednoglasnost);**

MJERILA !

- Poglavlja 25. Nauka i istraživanje i 26. Obrazovanje i kultura, otvorena su bez posebnih mjerila i privremeno zatvorena istoga dana.
- Značajan broj pregovaračkih poglavlja otvoren je bez **mjerila za otvaranje poglavlja**, dok su za svaka od njih odmah definisana **mjerila za zatvaranje poglavlja**.
- Najsloženiji model pregovaranja je predviđen za poglavlja vladavine prava (23 i 24), koja se otvaraju akcionim planom (mjerilo za otvaranje), sprovode u prvoj fazi kroz ispunjavanje **privremenih mjerila** sadržanih u Akcionom planu, a u određenoj fazi dobijaju se konačna, zatvarajuća mjerila, pa se njihovim ispunjavanjem stižu uslovi da se i ova poglavlja zatvore. Svu složenost ovog modela pregovora možemo prikazati i hronološki na primjeru našeg pregovaračkog procesa:

PREGOVARAČKO POGLAVLJE		MJERILA (za otvaranje poglavlja, OM ili tranziciona mjerila - TM)	Otvoreno / Zatvoreno	Mjerila za zatvaranje (ZM)
25	Nauka i istraživanje (privremeno zatvoreno)	Ne	18.12'12	/
26	Obrazovanje i kultura (privrem. zatvoreno)	Ne	15.4'13	/
23	Pravosuđe i osnovna prava (Mjerilo za otvaranje - Akcioni plan sa 45 TM za srednji rok)	Mjerilo za otvaranje - AP 45 TM	18.12.13	45 TM
24	Pravda, sloboda i bezbjednost (Mjerilo za otvaranje - AP sa 38 TM, srednji rok)	Mjerilo za otvaranje - AP 38 TM	18.12.13	38 TM
20	Preduzetništvo i industrijska politika	Ne	18.12.13	1
5	Javne nabavke	Ne	18.12.13	3
6	Pravo privrednih društava	Ne	18.12.13	4
7	Zaštita intelektualne svojine	Ne	31.03.14	4
10	Informaciono društvo i mediji	Ne	31.03.14	2
4	Slobodan protok kapitala	Ne	24.6'14	3
31	Spoljna, bezbjednosna i odbrambena politika	Ne	24.6'14	1
32	Finansijska kontrola	Ne	24.6'14	4
18	Statistika	Ne	16.12'14.	2
28	Zaštita potrošača i zdravlja	Ne	16.12'14.	3
29	Carinska unija	Ne	16.12'14.	2
33	Finansijske i budžetske odredbe	Ne	16.12'14.	1
16	Porezi	Ne	29.03'15.	3
30	Vanjski odnosi	Ne	29.03'15./ 20.06.2017.	1
9	Finansijski servisi	Ne	22.06'15	5
21	Tran-evropske mreže	Ne	22.06'15	3
14	Saobraćajna politika	Ne	21.12'15.	3
15	Energetika	1	21.12'15.	4
12	Bezbjednost hrane, veter. i fitos. politika	3	28.06.2016.	3
13	Ribarstvo	1	28.06.2016.	2
11	Poljoprivreda i ruralni razvoj	1	13.12.2016.	2
19	Socijalna politika i zapošljavanje	1	13.12.2016.	3
1	Slobodan protok roba	3	20.06.2017.	4
22	Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata	1	20.06.2017.	6
2	Sloboda kretanja radnika	0	11.12.2017.	1
3	Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga	1	11.12.2017.	4
2	Slobodno kretanje radnika	Ne	20.06.2018.	1
22	Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata	1	20.06.2018.	6
27	Životna sredina i klimatske promjene	1	10.12.2018.	8
8	Politika konkurencije ¹	5	30.6.2020.	4
Ukupno: Jun 2012 - Decembar 2018			33 / 3	91 ZM & 83 TM

**29.6.2012. –
30.06.2020.**

**Otvoreno 33
Privremeno
Zatvoreno 3**

**Poglavlja 23 i 24
Imaju tranziciona
mjerila koja su
ključna za
ukupnu
dinamiku
pregovora**

Održane međuvladine konferencije u okviru procesa pristupnih pregovora

MVK	Datum	Pregovaračko poglavlje	Broj otvorenih/ zatvorenih poglav.
1. Prva MVK – svečano otvaranje pregovora	29.06.2012.		
2. Druga MVK na ministarskom nivou	18.12.2012.	25	1/1
1.Prva konferencija sa CG na nivou zamjenika	15.04.2013.	26	2/2
3. Treća MVK na ministarskom nivou	18.12.2013.	23, 24, 5, 6, 20	7/2
2.Druga konferencija sa CG na nivou zamjenika	31.03.2014.	7, 10	9/2
4. Četvrta MVK na ministarskom nivou	24.06.2014.	4,31,32	12/2
5. Peta MVK na ministarskom nivou	16.12.2014.	18,28,29,33	16/2
3. Treća MVK na nivou zamjenika	29.03.2015.	16, 30	18/2
6. Šesta MVK na ministarskom nivou	22.06.2015.	9,21	20/2
7. Sedma MVK na ministarskom nivou	21.12.2015.	14,15	22/2
4. Četvrta MVK na nivou zamjenika	28.06.2016.	12,13	24/2
8. Osma MVK na ministarskom nivou	13.12.2016.	11, 19	26/2
9. Deveta MVK na ministarskom nivou	20.06.2017.	Otv. 1, 22/Zat. 30	28/3
10. Deseta MVK na ministarskom nivou	11.12.2017.	2/0	30/3
11. MVK na ministarskom nivou	20.06.2018.	1/0	31/3
12. MVK na ministarskom nivou	10.12.2018.	1/0	32/3
5. MVK na nivou zamjenika	30.6.2020.	1/0	33/3

CRNA GORA , PREGOVORI O PRISTUPANJU EVROPSKOJ UNIJI - AGENDA 2025																												83+	83+																				
PREGOVARAČKA POGLAVLJA I HRONOLOGIJI OTVARANJA	29.6 '12		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		2025		OM+ TM	ZM																			
	DK	CY	IE	LT	GR	IT	LV	LU	NL	SK	MT	EE	BG	AT	RO	FI	HR	DE	PT	SI	FR	CZ	SE	ES	BE	HU	PL	DK																					
Pravosuđe i osnovna prava	26.III			18.XII	PREGOVORI U OBLASTI VLADAVINE PRAVA - KLAUZULA O BALANSU																						C 23																					45	
Pravda, sloboda i bezbjednost	28.III			18.XII																							C 24																					38	
Nauka i istraživanje	26.VII	18.XII																																															
Obrazovanje i kultura	26.VII		15.IV																																														
Javne nabavke				18.XII																											3																		
Pravo privrednih društava				18.XII												interna spremnost 2020																			4														
Preduzetnička i industrijska politika				18.XII												interna spremnost 2020																			1														
Pravo intelektualne svojine					31.III											interna spremnost 2020																			4														
Informaciono društvo i mediji					31.III											interna spremnost 2020																			2														
Slobodno kretanje kapitala					24.VI																										3																		
Spoljna, bezbjednosna i odbrambena politika			27.VI		24.VI																										1																		
Finansijska kontrola					24.VI																										4																		
Statistika						16.XII																									2																		
Zaštita potrošača i zdravlja						16.XII										interna spremnost 2020																			3														
Carinska unija						16.XII																									2																		
Finansijske i budžetske odredbe						16.XII																									1																		
Oporezivanje							29.III																								3																		
Vanjski odnosi							29.III				20.VI																												1										
Finansijske usluge							22.VI																								5																		
Transevropske mreze							22.VI									interna spremnost 2020																			3														
Saobraćajna politika								14.XII																							4																		
Energetika								14.XII																							1	3																	
Bezbjednost hrane, veter. i fitosanit. politika									28.VI																						3	3																	
Ribarstvo									28.VI																						1	2																	
Poljoprivreda i ruralni razvoj										13.XII																					1	2																	
Socijalna politika i zapošljavanje										13.XII																					1	3																	
Slobodno kretanje roba											20.VI																				3	4																	
Regionalna politika i koord. strukt. instrum.											20.VI																				1	6																	
Slobodno kretanje radnika												11.XII																				1																	
Pravo osnivanja pred. i sloboda pruž. usluga												11.XII																			1	4																	
Ekonomska i monetarna politika													25.VI																		1	5																	
Životna sredina i klimatske promjene														10.XII																	2	8																	
Politika konkurencije																	30.VI														5																		
Institucije	Screening process																									C 34																							
Ostalo																										C 35																							
	0/0	1/1	2/2	5/0	5/0	4/0	4/0	2/0	2/0	2/0	2/1	2/0	1/0	1/0												2				20	87																		
	0/0	1/1	2/2	7/2	12/2	16/2	20/2	22/2	24/2	26/2	28/3	30/3	31/3	32/3			33/3		33/15	33/22	33/29				35/35				u 11	u 28																			

What the new methodology brings

I. For Northern Macedonia and Albania, as well as all future negotiators from the region:

- Faster opening
- Structure of thematic clusters
- Insistence on **clear political support from both sides**
- An even stronger focus on **the fundamentals of negotiations**, with an emphasis on the rule of law
- Stronger monitoring (political surveillance), **involvement of MS in all phases**
- More detailed, clearer and more precise annual reports of the Commission
- **Predictability** of the annual integration horizon
- Incentives for countries making progress in integration (**positive conditionality**)
- Concrete actions (**negative conditionality**)

II. For Montenegro and Serbia

- It is not necessary to change the negotiating framework (NP)
- **Officially accepted by Montenegro in May 2020, further clarification needed – Serbia**
- **Develop a new action plan** (roadmap) for the RoL area in order to obtain closing benchmarks for C23&C24;
- It would be desirable/useful to draw up a roadmap for the area of **functioning of democratic institutions**, as well as for **PAR**
- Although not included in our negotiation frameworks, it is politically appropriate to accept any proposed **"corrective" action** from future EC reports and incorporated them into some of the action plans;
- Going towards the logical grouping of negotiation chapters into thematic areas (clusters), same can also be useful in devising a strategy of gradual **closing of negotiation chapters**

The key foundation of this innovated methodology of the accession negotiations was found in the experience of the negotiation process of Montenegro and Serbia so far, which MS insist

CLUSTERS OF THE REVISED ACCESSION TALKS

METHODOLOGY: LESSONS LEARNED FROM MONTENEGRO AND SERBIA

✓■2. INTERNAL MARKET	3. COMPETITIVENESS AND INCLUSIVE GROWTH	4. GREEN AGENDA AND SUSTAINABLE CONNECTIVITY	5. RESOURCES, AGRICULTURE AND COHESION	6. EXTERNAL RELATIONS	1. FUNDAMENTALS
1 - Free movement of goods	10 - <i>Information society and media</i>	14 - Transport policy	11 - Agriculture and rural development	30 - External relations ■	23 - Judiciary and fundamental rights ■
2 - Freedom of movement for workers	16 - Taxation	15 - <i>Energy</i>	12 - Food safety, veterinary and phytosanitary policy	31 - <i>Foreign, security & defence policy</i>	24 - Justice, Freedom and Security ■
3 - Right of establishment and freedom to provide services	17 - <i>Economic and monetary policy</i> ■	21 - <i>Trans-European networks</i>	13 - Fisheries ■		Economic criteria
4 - Free movement of capital ■	19 - Social policy and employment	27 - Environment and climate change	22 - Regional policy & coordination of structural instruments		Functioning of democratic institutions
6 - <i>Company law</i> ■	20 - <i>Enterprise and industrial policy</i> ■		33 - Financial & budgetary provisions ■		Public administration reform
7 - <i>Intellectual property law</i> ■	25 - Science and research ■				5 - Public procurement ■
8 - <i>COPETITION policy</i>	26 - Education and culture ■				18 - Statistics ■
9 - Financial services ■	29 - Customs union ■				32 - Financial control ■
28 - Consumer and health protection					35 - Other issues ■
C8 TO OPEN EARLIER...	For MNE, it is recommended C17 to open later, at the end, due to closing benchmark 5	For country it is not favourable/possible to close C27 earlier, due to dynamic changes and huge investment	Country prepares for cohesion policy, key chapters for first years of membership	It is important to join CFSP earlier; however, closing benchmark for C31 is not favourable, due to arrangement with USA on military cooperation /SOFA/	Extended cluster, continuous evaluation, last closing
Note: MONTENEGRO - 33 CHAPTERS OPENED/ 3 CLOSED; A FEW CHAPTERS INTERNALLY READY FOR CLOSING; SERBIA – 18 CHAPTERS OPENED (■), including C35 / 2 CLOSED; A FEW CHAPTERS INTERNALLY READY FOR CLOSING; Cluster Fundamentals to be closed at the end of process (C23 & C24);					

Slijedeće faze procesa EI

- **pregovori se vode po svim poglavljima Acquis-a** (33 poglavlja se pregovaraju, 2 ostaju za kraj (odnos sa institucijama EU i ostala pitanja) - dok se sve privremeno ne zatvori!
 - **Postizanje spremnosti za preuzimanje obaveza iz članstva**
 - **Finalni pregovori o finansijskom aranžmanu**
 - **Potpisivanje Ugovora o pristupanju** (Acession Treaty)
 - **Ratifikacija Ugovora o pristupanju u Skupštini Crne Gore** (ili drugi oblik potvrđivanja Ugovora o pristupanju, npr. referendum, ako tako odluči Skupština)
 - **Saglasnost Evropskog parlamenta, podnošenje instrumenata o ratifikaciji od strane nacionalnih parlamenata država članica EU o Ugovoru o pristupanju Crne Gore u EU**
 - **Odluka Savjeta EU o članstvu Crne Gore u EU**

Pristupni pregovori: učinci

Vladavina prava

- **OPŠTI BENEFITI:** mir, stabilnost, prosperitet, evropske vrijednosti
- uspostavljanje institucionalnih veza s EU
- **EFIKASNIJE PRAVOSUĐE**
- **ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA I ZAŠTITA VLASNIČKIH PRAVA**
- **RAZVOJ INSTITUCIJA, uključujući JLS, efikasnije upravljanje i javne usluge građanima**
- harmonizacija zakonodavstva
- ekonomske reforme - po prioritetima
- vizna liberalizacija i postepen rast mobilnosti svih faktora
- otvaranje tržišta - dodatni pritisak na rast konkurentnosti CG p-ća
- strane investicije iz EU zemalja, bescarinski pristup tržištu EU
- obuke, rast konkurentnosti u **sektoru obrazovanja, mobilnost**
- pristup dodatnim izvorima finansiranja iz nebankarskih izvora i strukturnih fondova (pretpristupna podrška, podrška projektima regionalne infrastrukture, ali i priprema projekata za kredite EIB, EBRD, sinergija sa kapitalnim budžetom države)
- mogućnost saradnje, umrežavanja i povezivanja sa jačim industrijama
- dostupnost novim tehnološkim, organizacionim i upravljačkim znanjima
- bolja snabdjevenost domaćeg tržišta (i kvaliteta integrisanog turističkog proizvoda)

Pristupni pregovori: troškovi i ekonomski izazovi

- **TRŽIŠTE SE OTVORILO ZA EU FIRME I CEFTA FIRME** – nema carina na automobile, mobilne, klime...ali došli su i atraktivni i kvalitetni strani proizvodi koji osvajaju prostor domaćih kompanija i pružaoca usluga na našem tržištu
- **MOGUĆI NEGATIVNI TRGOVINSKI UČINCI U POČETNOM RAZDOBLJU** (zbog niske konkurentnosti crnogorskih kompanija, tj. nedovoljno konkurentnih roba i nižeg nivoa konkurentnosti pružanja usluga)
- **POJAČANA KONKURENCIJA** – propadanje nekonkurentnih proizvođača – moguć rast nezaposlenosti (što je dodatno otežano u uslovima ekonomske krize)
- **VISOKI TROŠKOVI EKONOMSKE REFORME, IZGRADNJE INSTITUCIJA I HARMONIZACIJE ZAKONODAVSTVA** (troškovi jačanja administrativnih kapaciteta i neophodnih investicija u preuzimanje EU standarda za malu zemlju su relativno veći, **2-4% BDP-a**)
- **GRANTOVI** - moguća zloupotreba sredstava IPA projekata, zamrznuće sredstava ili propuštanje povlačenja sredstava zbog nespremnosti zemlje (IPA može dati samo do oko **10%** neophodnih investicija...)

Pristupni pregovori: mogućnosti

- **Jačanje ek. saradnje** – EEI kroz rast trgovine i više mogućnosti za biznis
- **Unapređenje dijaloga u zemlji** (političkog i razvojnog); Konsenzus po pitanju EU trebalo bi da podstiče konsenzus po pitanju razvojne strategije zemlje
- **Unapređenje bilateralne i regionalne saradnje**, uz mogućnost posredovanja EU kod rješavanja bilateralnih otvorenih pitanja
- Rastući značaj uključenosti različitih predstavnika društva u dijalog o evropskim integracijama zemlje
- **Skladniji regionalni razvoj – jačanje ekonomske , socijalne i teritorijalne integracije zemlje**, integracija statističkih regija u jedinstveni nacionalni plan razvoja (Pravci razvoja Crne Gore kao srednjoročna razvojna strategija i odgovor na razvojnu strategiju Evropa 2020, i dalje);
- Efikasnije upravljanje i “**evropeizacija**” kao motor promjena (uključivanje u pretpristupni “**light**” **Evropski semestar**”)
- Jačanje uloge lokalnih zajednica i **saradnja više opština na regionalnim projektima i inicijativama**
- “**Pakt o nenapadanju**” političkih partija kada su EU prioriteti u pitanju
- Pretpristupna podrška - može pozitivno uticati i na **mobilizaciju sredstava za investicije** kako iz domaćih (javni i privatnih), tako i iz međunarodnih izvora (javni i privatni), kao i kroz mješovite oblike mobilizacije finansijskih sredstava za razvoj

Pristupni pregovori: rizici

- **SLABA KOMUNIKACIONA STRATEGIJA**, posebno u finalnoj fazi pristupanja
- **SKRETANJE U POPULIZAM** – verbalna zloupotreba “rječnika” EU agende, kao pokriće za odlaganje suštinskih reformi od strane političkih elita
- **SMANJENJE DISKRECIONE NADLEŽNOSTI VLADE U VOĐENJU MAKROEKONOMSKE POLITIKE**, upravljanju dugom i subvencijama
- Prikriveni otpor integracijama kao **STRAH OD „DESUPERENIZACIJE“**
- **VIŠAK “KONDITIONALNOSTI” KAO POSLJEDICA SLABIH INSTITUCIJA** – transferi nadležnosti sa Vlade na Parlament (gubljenje granice izvršne i zakonodavne vlasti), zahtjevi za izmjenom najvišeg pravnog akta u ranoj fazi integracija, jačanje “političke trgovine” u susret “evropskim” rokovima i sl.
- **NERAZVIJEN INSTITUT LOBIRANJA**, slabo predstavljanje pred EU institucijama i državama članicama
- **NEJASNO ČITANJE “RUŽIČASTIH” IZVJEŠTAJA EU INSTITUCIJA** (iako je Crna Gora regionalni „rekorder“ integracija, ekonomske i demokratske reforme moraju biti dinamičnije (mjerljive)
- **POSTAVLJANJE REALNIH CILJEVA I DOBAR MONITORING** – pretpostavka upravljanja procesom
- **RIZIK NESPREMNOG ULASKA (“KVALITET PRIJE BRZINE”)**

ACQUIS COMMUNAUTAIRE

PRAVNA TEKOVINA EU

PRAVNA TEKOVINA EU

- Francuski: **ACQUIS COMMUNAUTAIRE** – uobičajena skraćenica Acquis, /„**AKI**“, pravna tekovina Unije, znači pravno nasljeđe EU
- pravne tekovina čine propisi koji su u toku svog postojanja donijele Evropske zajednice, a kasnije ih prihvatila/razvijala Evropska unija
- Skup prava i obaveza koji sve države članice obavezuje i povezuje unutar EU
- Osim opštih političkih i ekonomskih kriterijuma pristupanja, ključni, konkretan uslov oko koga se vode pregovori o dinamici prihvatanja (između EU i zemalja kandidata) je usklađivanje zakonodavstva tj. – potpuno usvajanje i sprovođenje Acquis Communautaire-a.
- Države koje imaju za cilj članstvo u EU moraju prihvatiti odluke iz osnivačkih ugovora i usvojiti Acquis communautaire.

ACQUIS OBUHVATA:

- Sadržaj, načela i političke ciljeve osnivačkih ugovora;
- **Zakonodavstvo**/propise usvojene primjenom osnivačkih ugovora i presuda Suda pravde EU
- Deklaracije, rezolucije koje je usvojila Evropska unija ;
- Mjere koje se odnose na zajedničku spoljnu i bezbjednosnu politiku;
- Mjere koje se odnose na pravosuđe i unutrašnje poslove;
- Međunarodne ugovore koje je zaključila EU kao i ugovore između zemalja članica na području djelovanja EU.

Označavanje pravnih akata u CELEX bazi

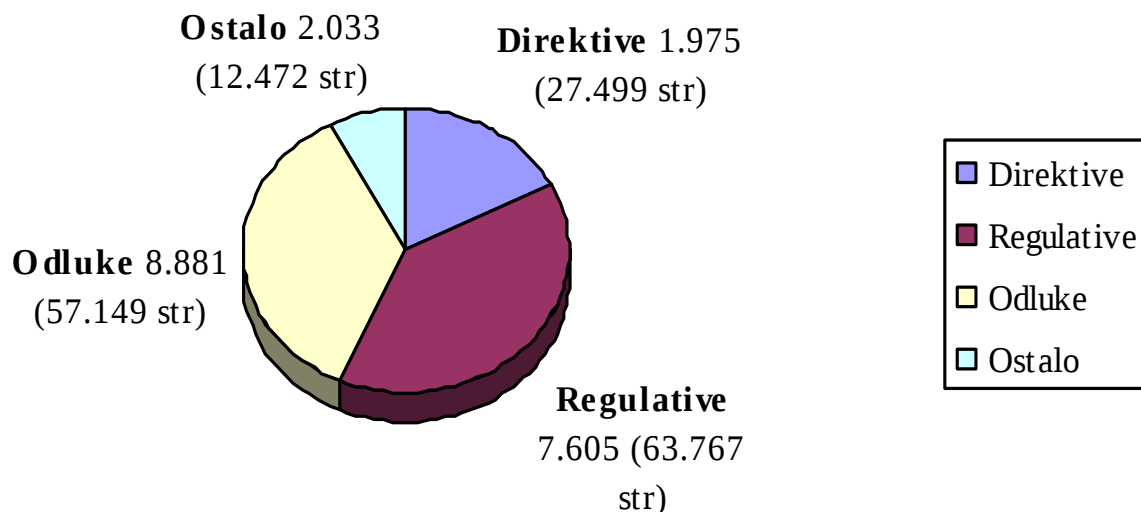
SEKTORSKI BROJ	GODINA	VRSTA DOKUMENTA	REFERENTNI BROJ
1 karakter	4 cifre	1 ili 2 karaktera	3 ili 4 cifre
1 - Osnivački ugovor 2 - Sporazum 3 - Propis 4 - Sporazum između država članica 5 - Prijedlog novog propisa 6 - Predmet pred Sudom pravde 7 - Pozivanje na nacionalne mjere za sprovođenje 9 - Pitanje u Evropskom parlamentu 0 – Prečišćeni dokumenti C - Dokument iz serije C Službenog lista EU (OJ C) - dokumenti koji nijesu pravno obavezujući E - Akti koje su usvojile institucije EFTA		L – Direktive R – Regulative D – Odluke X – Rezolucije, različiti akti Y – Preporuke, saopštenja, itd. B - Budžet	Npr: Direktiva Savjeta 62/31/EEZ ¹ <u>CELEX broj</u> je <u>31962L0031</u> (Propis iz 1962. godine, direktiva, broj 0031)

-najvažniji je svakako sektor 3 – propisi EU

-http://eur-lex.europa.eu/RECH_celex.do

Sektor 1 – Osnivački ugovori	Sektor 5 – Predlozi - Pripremni akti	Sektor 6 – Sudska praksa Precedentno pravo
A Ugovor o osnivanju Euroatoma iz 1957. godine B Ugovori o pristupanju iz 1972. godine (UK, Irska, Danska) C Ugovor iz Nice iz 2001. godine D Ugovor iz Amsterdama iz 1997. g E Ugovor o osnivanju EEZ iz 1957. F Ugovor o osnivanju jedinstvenog Savjeta i jedinstvene Komisije iz 1965. godine F Ugovor o izmjeni pojedinih budžetskih odredaba iz 1970. g. G Ugovor o Grenlandu iz 1985.g. H Ugovor o pristupanju iz 1979. g. (Grčka) I Ugovor o pristupanju iz 1985.g. godine (Portugal, Španija) K Ugovor o osnivanju EZUČ 1951. M Ugovor iz Maastrichta iz 1992. g. N Ugovor o pristupanju iz 1994. godine (Austrija, Švedska, Finska) R Ugovor o izmjeni pojedinih finansijskih odredaba Statuta EIB iz 1975. godine U Jedinstveni evropski akt iz 1986.	AA Mišljenje Revizorskog suda AB Mišljenje ECB AC Mišljenje Ekonomskog i socijalnog savjeta (ako je konsultovan) AE Mišljenja Ekonomskog i soc. odbora AG Razni pripremni akti Savjeta u okviru Ugovora o osnivanju EZUČ AK Mišljenje Konsultativnog odbora EZUČ AP Mišljenje EP (ukoliko je konsultovan) AR Mišljenje Komiteta regiona (ukoliko je konsultovan) BP Pripremni akti Evropskog parlamenta koji se tiču budžeta DC Razni pripremni akti Komisije (programi, izvještaji, saopštenja) IE Mišljenja Ek.-soc. odbora IG Inicijative IP Samoinicijativna mišljenja EP IR Mišljenje Komiteta regiona (samoinicijativno) KG Saglasnost Savjeta PC Prijedlog novog propisa podnijetog od strane Komisije SA Izvještaji Revizorskog suda	A Presuda Opšteg suda B Rješenje Opšteg suda C Mišljenje generalnog advokata F Mišljenje suda J Presuda Suda O Rješenje Suda S Zapljen T Postupci koje pokreće treća strana V Mišljenja X Odluka
CELEX baza - oznake tipova dokumenata po sektorima		
Sektor 3 – Sekundarno zakonodavstvo - propisi		
A Mišljenje B Budžet C Deklaracija D Odluka E Zajednička spoljna i bezbjednosna politika F Okvirna odluka G Rezolucija H Preporuka J Odluka o zajedničkom ulaganju	K Proporučka Evropske zajednice za ugalj i čelik L Direktiva M Odluke o spajanju O Smjernice Evropske centralne banke Q Institucionalni aranžmani R Regulatorna S Opšte odluke Evropske zajednice za ugalj i čelik X Drugi akti (rezolucije, mišljenja) Y Drugi akti objavljeni u seriji C Službenog lista EU	

PROGRES EDITOR baza: Sektor 3 (mart 2010. godine)

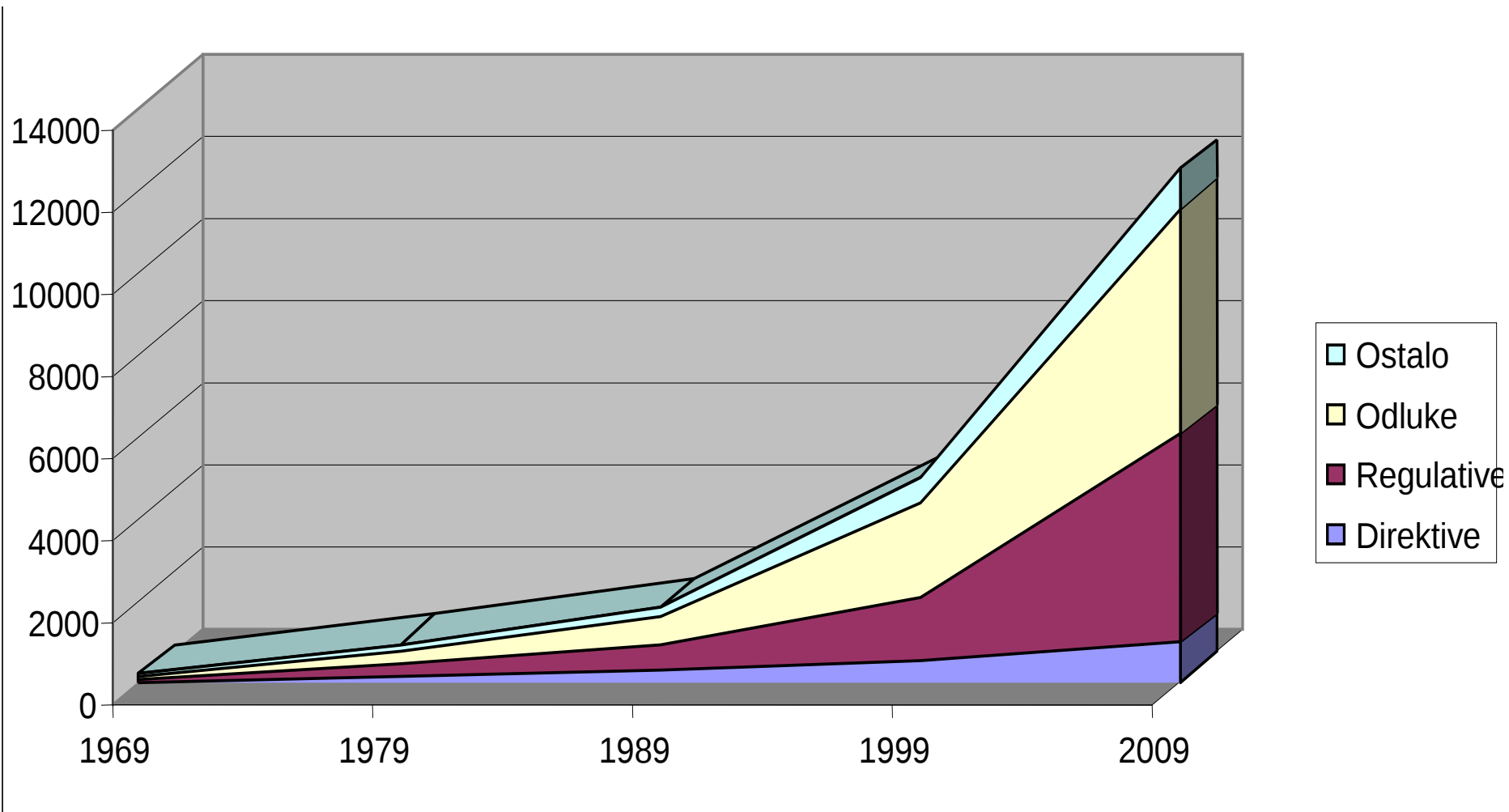

U bazi podataka koja je dostavljena Crnoj Gori, 2010., (Progres editor baza – sektor 3, propisi) postoji 20.494 akta, koji su na 160.887 stranica (direktiva 10%, regulativa 37%, odluka 43% i ostalih akata 10%)

Rast evropskog *Acquis*-a po dekadama

Vrsta akta	1960-69		1970-79.		1980-89.		1990-99.		2000-09.		Ukupno 1960-2009.		
	broj akata	broj str.	broj akata	broj str.	broj akata	broj str.	broj akata	broj str.	broj akata	broj str.	broj akata	broj str.	%
direktive	24	263	168	2.214	295	2.905	514	8.344	972	13.766	1.973	27.492	10
regulative	42	152	276	867	588	2.495	1.587	10.631	5.075	49.193	7.568	63.338	37
odluke	67	224	318	1.341	713	3.194	2.257	14.24	5.488	37.9	8.843	56.899	43
ostalo	66	194	191	636	206	1.126	601	3.955	956	6.521	2.020	12.432	10
ukupno	199	833	953	5.058	1.802	9.72	4.959	37.17	12.491	107.38	20.404	160.161	100

Rast evropskog Acquis-a po dekadama

EUR-Lex - <http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>

ILI hr VERZIJU <http://eur-lex.europa.eu/hr/index.htm> **!!**

Direct free access to European Union law

- Internet stranica baze podataka **EUR-Lex** sadrži informacije o novim pravnim propisima EU objavljenim do unazad 45 dana u Službenom listu EU (**Official Journal**).
- **STRANICA SADRŽI:**
- pročišćene tekstove Osnivackih ugovora (**EU TREATIES**),
- direktorij pravnih propisa EU (podijeljenih prema sektorima i politikama, **EU LEGISLATION IN FORCE**), **KAO I CONSOLIDATED ACTS**
- informacije o zakonodavstvu u pripremi (**EU PREPARATORY ACTS**),
- presude, mišljenja, dokumentaciju i novije slučajeve Evropskoga suda (**CASE-LAW**).
- kao i **INTERNATIONAL AGREEMENTS**.

EU legislation in force

01	INSTITUTIONS	General, financial and institutional matters
02	CUSTOMS	Customs Union and free movement of goods
03	AGRICULTURE	Agriculture
04	FISHERIES	Fisheries
05	SOCIAL POLICY	Freedom of movement for workers and social policy
06	SERVICES	Right of establishment and freedom to provide services
07	TRANSPORT	Transport policy
08	COMPETITION	Competition policy
09	TAXES	Taxation
10	CAPITAL	Economic and monetary policy and free movement of capital
11	EXTERNAL RELATIONS	External relations
12	ENERGY	Energy
13	INDUSTRY	Industrial policy and internal market
14	REGIONAL POLICY	Regional policy and coordination of structural instruments
15	ENVIRONMENT	Environment, consumers and health protection
16	SCIENCE	Science, information, education and culture
17	UNDERTAKINGS	Law relating to undertakings
18	CFSP	Common, Foreign and Security Policy
19	FREEDOM	Area of freedom, security and justice
20	PEOPLE	People's Europe

OSNOVNI DIREKTORIJUM	Broj akata	Broj prečišćenih akata (V 2017)
1. Opća, finansijska i institucionalna pitanja	14.524	1.523
02. Carinska unija i slobodno kretanje robe	13.182	1.168
03. Poljoprivreda	41.062	3.110
04. Ribarstvo	7.853	811
05. Sloboda kretanja radnika i socijalna politika	6.736	688
06. Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga	3.460	507
07. Prometna politika	6.892	738
08. Politika tržišnog natjecanja	13.591	574
09. Porezi	2.127	197
10. Ekonomska i monetarna politika i slobodno kretanje kapitala	3.951	573
11. Vanjski odnosi	32.734	4.375
12. Energetika	3.934	386
13. Industrijska politika i unutarnje tržište	14.095	1.585
14. Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata	2.994	361
15. Okoliš, potrošači i zaštita zdravlja	15.363	2.337
16. Znanost, informiranje, obrazovanje i kultura	4.805	457
17. Pravo poduzeća	1.188	111
18. Zajednička vanjska i sigurnosna politika	5.507	651
19. Područje slobode, sigurnosti i pravde	4.653	790
20. Europa građana	342	29
UKUPNO	198.993	20.971

Usklađivanje nacionalnih propisa sa propisima EU

- postupak usklađivanja propisa država članica sa pravom EU, ali i država u procesu pridruživanja odnosno pristupanja

USKLAĐIVANJE MOŽE BITI:

1. POTPUNO USKLAĐIVANJE

2. IZBORNO USKLAĐIVANJE

2.1. NEGATIVNOM INTEGRACIJOM / REGULACIJOM postiže se približavanje zakonodavstva striktnim **zabranama**, koje su sadržane u osnivačkim ugovorima i propisivanjem normi kojima se ograničava sloboda određenog djelovanja država članica, odnosno suzdržavanjem zakonodavca EU od donošenja novih propisa. Ove mjere su **direktno primjenljive**, npr ukidanje svih kvantitativnih ograničenja za trgovinu nekom robom.

2.2. POZITIVNOM INTEGRACIJOM / REGULACIJOM propisi država članica približavaju se donošenjem i primjenom sekundarnih akata. Za približavanje zakonodavstva je važan **princip uzajamnog priznavanja** koji omogućava da se odredbe jedne države članice primjenjuju kao ekvivalentne odredbama koje se primjenjuju u drugoj državi članici. To znači da svaka država članica **priznaje** zakone druge države, te da se ne moraju svi sektori približavati i da u tim sektorima približavanje može biti ograničeno na ključne zahtjeve.

- Istovremeno, **harmonizacija** tj. usklađivanje može biti i **minimalna** (minimum pravne regulacije u određenoj oblasti, gdje države članice mogu propisati i strožije standarde u toj oblasti, ako to žele, npr. strožiji režim proizvodnje i prometa kozmetičkih ili farmaceutskih proizvoda), a može biti i **potpuna** (detaljno i cjelovito regulisanje određene oblasti što državi članici ne ostavlja prostor za dodatnu regulaciju).

Tri vrste pravnog približavanja

- 1. **UNIFIKACIJA** - domaće propise **zamjenjuju** propisi EU u određenim oblastima u kojima EU ima potpunu nadležnost. Glavni instrument unifikacije su **regulative**
- 2. **USKLAĐIVANJE (HARMONIZACIJA)** - domaći propisi **usklađuju se s CILJEVIMA** postavljenim u propisima EU. Glavni instrument za usklađivanje su **DIREKTIVE**
- **Tri su metoda usklađivanja**
 - **TRANSPOZICIJA** - prenošenje teksta propisa EU u domaće pravo („od riječi do riječi”) i njome se postiže potpuno i pravilno ispunjavanje obaveza
 - **PREFORMULACIJA** - preuzimanje suštinske obaveze koja proizlazi iz propisa (directive); nacionalni pravni sistem i pravni jezik su sačuvani.
 - **REFERIRANJE (POZIVANJE NA PROPISE)** - se koristi rijetko, a podrazumijeva navođenje odredaba određenog propisa u aneksima domaćih propisa
- 3. **KOORDINACIJA** - određenim pravnim aktima EU propisuje se koordinacija aktivnosti, razmjena informacija kao i zaključivanje sporazuma o određenim pitanjima između država članica

Prenošenje pravnih akata EU u domaće zakonodavstvo

Član 288 UFEU

- Radi izvršenja nadležnosti Unije, institucije donose **regulative, direktive, odluke, preporuke i mišljenja**.
- **Regulativa** ima opštu primjenu. Obavezujuća je u cjelini i neposredno se primjenjuje u svakoj državi članici.
- **Direktiva** obavezuje svaku državu članicu kojoj je upućena u pogledu **rezultata** koji treba postići, ali nacionalnim organima prepušta izbor forme i načina.
- **Odluka** je obavezujuća u cjelini. Odluka u kojoj su navedeni oni kojima je upućena, obavezujuća je samo za njih.
- **Preporuke i mišljenja** nijesu obavezujući.

• U redovnom zakonodavnom postupku, EP i Savjet zajednički donose regulative, direktive ili odluke, na prijedlog Komisije (član 289).

Sve dok Savjet ne donese odluku, Komisija može izmijeniti svoj prijedlog u bilo kom trenutku tokom postupka za donošenje akta Unije (član 293).

Savjet donosi preporuke.

MS utvrđuju sve mjere domaćeg prava koje su potrebne za sprovođenje pravno obavezujućih akata Unije (član 291).

Akti Savjeta, Komisije ili ECB koji nalažu novčanu obavezu za lica koja nijesu državljanima EU izvršni su (član 299).

REGULATIONS – REGULATIVE, PRAVILA (UREDBE)

- Obavezujući normativni akti opšte primjene, neposredno obavezuju države članice, njihove organe i sudove, fizička i pravna lica
- Države kandidati moraju prije pristupanja, ili uporedo sa pristupanjem, staviti van snage propise koji su suprotni EU regulativama i propise koji onemogućavaju njihovu primjenu
- Instrument je unifikacije prava EU, neposredno se primjenjuje

DIRECTIVES - DIREKTIVE

- Sredstvo za harmonizaciju nacionalnih propisa
- Pravni akt koji obavezuje države članice u pogledu cilja koji treba ostvariti i roka za njegovo postizanje
- Adresatima je ostavljena sloboda u pogledu izbora oblika i sredstva njihovog sprovođenja
- Prilikom prenošenja sadržaja mora se poštovati smisao upotrijebljenih termina i pojmova kako bi se obezbijedilo jednoobrazno tumačenje teksta u svim državama članicama
- Ne mogu se neposredno primjenjivati jer zahtijevaju nacionalne mjere
- Sa stanovišta procesa usklađivanja predstavljaju najznačajniji instrument prava EU

ODLUKA – DECISION

- Obavezujući pravni akt koji nema opšti karakter, već obavezuje one subjekte na koje se odnosi – države članice, pravna ili fizička lica. Neposredno se primjenjuju!
- Kada se odluka upućuje državi članici, država mora donijeti odgovarajući pravni akt - najčešće upravne prirode za njenu implementaciju
- Kada se upućuje pravnom ili fizičkom licu, država je obavezna da osigura izvršenje odluke od strane adresata kome je upućena ili stvori uslove kako bi se ostvarila prava utvrđena odlukom

PREPORUKA – RECOMMENDATION

- Nijesu pravni akti u užem smislu riječi, već su to tzv. korisne smjernice
- Međutim, **nacionalni sudovi** ih moraju uzeti u obzir u postupku tumačenja i primjene domaćeg prava
- U postupku donošenja obaveznih akata sekundarnog zakonodavstva, propisana je obaveza nadležnog tijela EU da pribavi mišljenje i da ga navede u samom aktu
- Mišljenje je izjava ili procjena o određenoj situaciji ili razvoju u određenim oblastima na području Unije ili države članice

OSTALI AKTI

- **REZOLUCIJE** –zajednički stavovi i namjere vezane za cjelokupni proces integracija
- **DEKLARACIJE**-odnose se na budući razvoj Unije
- **SAOPŠTENJA**- sadrže stavove Komisije, opisuje stanje i ukazuje na probleme
- **AKCIONI PROGRAMI** - donose se za primjenu opštih ciljeva osnivačkih ugovora
- **ZELENE KNJIGE** -sadrže opis određenog pitanja i **moгуća** zakonska rješenja
- **BIJELE KNJIGE** –dokumenti koji sadrže **predloge** budućih aktivnosti Zajednice u pojedinim oblastima

CILJ USKLAĐIVANJA

- Ujednačavanje zakona i drugih propisa država članica sa pravom EU
- Regulisanje odnosa na jedinstven ili što je moguće sličniji način na nivou EU
- Ostvarenje jedinstvenog pravnog rješenja odnosno uspostavljanje jedinstvenog pravnog režima – komunitarna regulacija
- **Usklađivanje nacionalnih propisa preuzimanjem odredaba prava EU u nacionalno pravo – harmonizacija.**

ANALIZA AKTA EU

- Utvrditi relevantne **članove UEU i UFEU** na koje se poziva u konkretnom aktu. Prethodno je potrebno proučiti odgovarajuća poglavlja
- Izvršiti analizu **svrhe i motiva** donošenja akta koji su navedeni u preambuli
- Izvršiti **analizu** obima, ciljeva, definicija, terminologije i materijalnih odredaba akta EU
- Provjeriti da li postoje **presude Suda** koje treba uzeti u obzir, kao i rezolucije, predlozi i obrazloženja Komisije, mišljenje Ekonomskog i socijalnog komiteta
- Uzeti u obzir **mišljenja** domaćih i stranih eksperata

PREDNOSTI HARMONIZOVANIH PROPISA

- Pravna sigurnost
- Jednaki uslovi poslovanja
- Strana i domaća ulaganja
- Uvećana trgovina
- Jednostavnije procedure
- Poboljšani imidž
- Jednaki tretman
- Poboljšani radni uslovi
- Zaštita okoline/ zaštita potrošača

KAKO SE ANALIZIRA **DIREKTIVA**

Analiza se zasniva na ključnim pravnim elementima:

- **NAZIV** →
- **PREAMBULA**
- **TEKST**
- **MJERE KOJE SE IMPLEMENTIRAJU U NACIONALNO PRAVO**
- **PRIMJENA NACIONALNIH PROPISA**
- **PRAVILA ZA IMPLEMENTACIJU**
- **ZAVRŠNE ODREDBE**
- **MJESTO I DATUM USVAJANJA I POTPIS**

NAZIV

- Govori o vrsti pravnog akta
- Instituciji koja ga je donijela
- Datumu donošenja
- Predmetu –šta reguliše
- I broju pravnog akta/ celex

CELEX BROJ

SEKTORSKI BROJ – jedan karakter / 1,2,3,4,5,6,7,9,E,C/

- Baza podataka Celex je podjeljena po sektorima. Svaki od njih predstavlja široki spektar informacija

GODINA - 4 cifre

- Godina se piše koristeći četiri cifre, npr. 1992.

TIP DOKUMENTA / 1 ili 2 karaktera/

- Ovo je oznaka tipa dokumenta. Npr: Sektor 3 (Sekundarno zakonodavstvo) sadrži direktive, uredbe, odluke itd.
- Svaki tip je predstavljen oznakom koja se sastoji od jednog ili dva slova, npr: direktiva je predstavljena slovom L.

REFERENTNI BROJ /3 ili 4 karaktera/

- Ovo je identifikacioni broj dokumenta, tj. broj propisa, COM broj ili broj predmeta. Kada se referentni broj sastoji od manje od četiri cifre, dodaju se nule kako bi se formirao četvorocifreni broj. Npr: referentni broj Direktive 89/392/EEC je 0392. Izuzetak predstavljaju članovi ugovora gdje se referentni broj mora sastojati od tri cifre, npr: član 87 Rimskog ugovora iz 087

STRUKTURA CELEX OZNAKE

VRSTA IZVORA PRAVA - SEKTOR	GODINA donošenja pravnog akta	VRSTA PRAVNOG AKTA Regulativa – R, Direktiva L Odluka D, ..	BROJ pravnog akta (četvorocifreni broj)
3	1986	L	

31986L0653 (Direktiva Savjeta 86/653/EEZ od 18. decembra 1986. godine
o uskladjivanju zakona država članica o samostalnim trgovačkim agentima)

Examples:

The following examples show Celex numbers for different types of record:

Article 86 of the 1957 EEC Treaty = 11957E086

Directive 79/112/EEC = 31979L0112

Regulation (EEC) No 3033/80 = 31980R3033

COM (92) 23 final = 51992PC0023

Judgment of case 290/90 = 61990J0290

ŠTA JE UTVRDJENO NA OSNOVU ANALIZE

- Da li tekst direktive sadrži obavezne i neobavezne odredbe
- **OBAVEZNE ODREDBE** se moraju implementirati u nacionalni zakon ili drugi propis kako bi se osiguralo da pravna situacija iz Direktive odgovara pravnoj situaciji u nacionalnom zakonu
- Neobavezni dio sadrži odredbe koje nijesu predmet harmonizacije, jer ne stvaraju pravnu situaciju
- Nakon analize teksta direktive odlučuje se o **METODU HARMONIZACIJE** i pristupa izradi teksta predloga zakona ili drugog propisa
- Harmonizacija podrazumijeva da se donesu **NOVI ILI IZMJENE POSTOJEĆI** propisi usklađeni sa propisima EU, kao i da se stvore uslovi za primjenu tih novih propisa
- **TRANSPOZICIJA DIREKTIVA** – osnovna načela preuzimaju se u zakonu, dok se ostale sprovedbene odredbe preuzimaju u podzakonskom aktu
- Može više direktiva biti preuzeto u jednom pravnom aktu

Instrumenti za usklađivanje propisa

- **Izjava o usklađenosti**

- 2004 - Obrazac „**Izjave o usklađenosti**“ koji potvrđuje stepen usklađenosti predloženog pravnog propisa sa primarnim i sekundarnim izvorima-propisima EU, kao i „**Procjena fiskalnog uticaja**“ novog pravnog propisa na trogodišnju projekciju budžeta RCG
- Postepeno kreiranje **elektronske baze** Izjava o usklađenosti

- **Tabela usklađenosti**

Identifikacioni broj Izjave	
1. Naziv nacrt/prijedloga propisa	
na crnogorskom jeziku	
na engleskom jeziku	
2. Podaci o obradivaču propisa	
a) Organ državne uprave koji priprema propis:	
Organ državne uprave	
- Sektor/odsjek	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	
kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	
b) Pravno lice sa javnim ovlaštenjem za pripremu i sprovođenje propisa:	
Naziv pravnog lica	
odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	
kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis:	
Organ državne uprave:	
4. Usklađenost nacrt/prijedloga propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane i Republike Crne Gore, sa druge strane (u daljem tekstu: SSP)	
a) Odredbe SSP i Privremenog sporazuma sa kojima se usklađuje propis:	
b) Step en ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredaba SSP-a:	
☐	ispunjava u potpunosti
☐	djelimično ispunjava
☐	ne ispunjava
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredaba SSP-a i rok kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti:	
5. Veza nacrt/prijedloga propisa sa Nacionalnim programom za integraciju Crne Gore u EU odnosno Nacionalni program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (NPA)	
NPI za period:	
Poglavlje, potpoglavlje:	
Rok za donošenje propisa:	
Napomena:	
6. Usklađenost nacrt/prijedloga propisa sa pravnom telovinom Evropske unije (Acquis Communautaire-om)	
a) Usklađenost nacrt/prijedloga propisa sa primarnim izvorima prava Evropske unije (navesti naziv izvora prava Evropske unije u prevodu na crnogorskom jeziku i originalni naziv na engleskom jeziku):	
b) Usklađenost nacrt/prijedloga propisa sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije (navesti oznaku CELEX, naziv izvora prava Evropske unije u prevodu na crnogorskom jeziku i originalni naziv na engleskom jeziku):	
c) Usklađenost nacrt/prijedloga propisa sa ostalim izvorima prava Evropske unije (navesti oznaku CELEX, naziv izvora prava Evropske unije u prevodu na crnogorskom jeziku i originalni naziv na engleskom jeziku):	
6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti:	
7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu:	
8. Usklađenost nacrt/prijedloga propisa sa ostalim izvorima međunarodnog prava:	
9. Navesti da li su navedeni izvori prava EU, Savjeta Evrope i međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevod dostaviti u prilogu):	
10. Navesti da li je nacrt/prijedlog propisa iz tačke 1 ovog obrasca Izjave preveden na engleski jezik (prevod prilogu):	
Učešće konsultata u izradi nacrt/prijedloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti:	

OBRAZAC IZJAVE O USKLAĐENOSTI PROPISA CRNE GORE SA ODGOVARAJUĆIM PROPISIMA EVROPSKE UNIJE (2010, 2012)

TABELA USKLAĐENOSTI (2012)

1. 1. Identifikacioni broj (IB) nacarta/prijedloga propisa		1.2. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja prijedloga propisa na Vladi, odnosno donošenja propisa		
2- Naziv izvora prava EU i CELEX oznaka				
Na crnogorskom jeziku:		Na engleskom jeziku:		
3. Naziv nacarta/prijedloga propisa				
Na crnogorskom jeziku:		Na engleskom jeziku:		
4. Usklađenost nacarta/prijedloga propisa sa izvorima prava Evropske unije				
a)	b)	c)	d)	e)
Odredba i tekst odredbe izvora prava EU (član, stav, tačka)	Odredba i tekst odredbe nacarta/prijedloga propisa Cme Gore (član, stav, tačka)	Usklađenost odredbe nacarta/prijedloga propisa Cme Gore s odredbom izvora prava EU	Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost	Rok za postizanje potpune usklađenosti